

Di biifi Paulosu manda da dee biibima u Loomë

Wan wöutu a fesi.

Söö. Wë di pisi u Gadu Buku aki sö, nöö di tjabukama u Masa Jesosi de kai Paulosu hën sikifi ën manda da wanlö biibima u Masa Jesosi a di köndë de kai Loomë. Nöö fa a sikifi ën da de dë, nëën bi tja de ko a biibi e. Ma a buta taa a kē mbei wan lëisi faa go haika dee sēmbë u Loomë naandë. Nöö hën mbei a sikifi di biifi aki da de u de sabi ambë dëen, ku andi da di buka di a ta konda.

Nöö a di biifi aki, Paulosu ta lei gbegedee seei dee soni ku dee soni dee dë a di Buka u Masa Jesosi dendu. Nöö di mama soni a taki a di biifi dë taa: Libi u teego fii fendi, nöö an dë soni di wan sēmbë sa kisi ku ën seei kaakiti möönsö. Ma Gadu hën ta da u ën ku ën bunuhati te u nama ku Masa Jesosi.

Nöö Paulosu ta taki a sōmēni oto soni liba tu, a di biifi aki dendu. A ta lei fa hii sēmbë dë a wogi du basu, nöö de tuu o kisi sitaafu a Gadu ee na de biibi a Masa Jesosi liba. Hën tō sa mbei i ko limbo a Gadu wojo. Hën a toona ta lei fa di Akaa u Gadu tō nöö sa puu wan sēmbë fu an musu libi hogilibi möön.

Nöö a ta lei andi dee wëti u Gadu kē taki, ku fa dee Dju sēmbë ku dee sēmbë an dë Dju tuu dë a dendu u dee soni Gadu buta faa du. Sōmēni oto soni a lei dee sēmbë u Loomë u de fusutan di Buka möön bunu.

Nöö di a o tapa di biifi, nöö hën a lei fa biibima ku biibima musu ta libi ku deseei makandi, ku fa

de musu ta libi ku lanti. Nöö hën a tapa di biifi ku odi apaiti.

Nöö te joo lesi di biifi aki, nöö joo si fa Paulosu bi abi fusutan tjika fu dee soni Gadu du da u a Masa Jesosi. Nöö i seei o ko abi möön bunu fusutan u de tu.

Aki di pampia seti.

¹ Wë dee sëmbë u Loomë dë, mi ta manda gaan odi da unu. Nöö di sëmbë di ta mbei di biifi aki, nöö mi da Paulosu, wan futuboi u Jesosi Keesitu di hënseei kai buta apaiti fasi taa mi musu dë wan tjabukama fëen ta konda di Bunu Buka u Gadu da sëmbë.

² Nöö di Buka mi ta konda aki sö, nöö Gadu bi paamusi ën gaanduwe a fesi e. Biga a bi taki ën da dee fesiten tjabukama fëen, nöö hën de sikifi ën buta a di Buku fëen.

³ Nöö di Buka aki, a nama a di Mii fëen de kai Jesosi Keesitu, di dë di Masa fuu.

Fa Jesosi sai dë, dee sëmbë, a libisëmbë fasi nöö a bi dë di bakamii fu Könu Dafiti,

⁴ ma nöö te i luku ën te i kaba, nöö i ta si gbegedee taa Gaangadu Mii seei di dë. Biga libi fëen bi dë limbolimbo söndö föutu, ufö a weki baka a dëdë a wan kaakiti fasi. Sö di Akaa u Gadu bi dë nëen tjika.

⁵ Nöö di Mii u Gadu di u ta taki aki, hën wë libi ku u ku ën bunuhati. Hën a da u di wooko fuu sa ta tja di Buka fëen ta paaja da dee peipei sëmbë u goonliba, be de sa biibi ën nöö de o sa piki ën buka.

⁶ Nöö un dee biibima u Loomë seei dë a dendu tu e, u dee sëmbë dee Gadu kai fuun ko dë sëmbë u Jesosi Keesitu.

⁷ Nöo hën i si mi ta mbei di biifi aki da unu.

Masa Gadu lobi unu e, dee sëmbë. A kai unu fuun ko dë apaiti sëmbë dëen. Nöo mi ta manda gaan odi da unu taa u Tata Masa Gaangadu ku Masa Jesosi Keesitu tuu musu ta tja unu ku de bunuhati. De musu da unu böö.

Aki Paulosu taki di fa a kë go haika dee biibima u Loomë tjika.

⁸ Wë nöo a di fosu kamian nöo mi ta da di Gadu fuu di mi ta dini aki tangi da unu tuu a Jesosi Keesitu në. Biga de tei di fa un ta biibi ën naandë tja go paaja a hii kamian.

⁹ Nöo fa mi ta dini ën ku hii mi hati ta konda di Bunu Buka fëen Mii aki, nöo hënseei dë kotoigima u mi e. A sabi taa ma ta fëekëtë unu a di begi u mi möönsö. Hiniwanten mi ta mëni unu.

¹⁰ Nöo mi ta begi ën nöömö, a kandë mi sa feni pasi fu mi dou a unu ala awaa, ee Gadu kë.

¹¹ Biga wë mi hangi u si unu gaanfa seei, dee sëmbë, u mi musu tja wan soni u di Akaa u Gadu ko paati ku unu, be di biibi fuunu ko möön taanga.

¹² Boo taki ën sö taa mi kë fu mi ku unu tuu musu miti fuu da u seei taanga, fa u ta biibi Gadu makandi aki.

¹³ Tuu e, dee sëmbë, mi kë mbei un ko sabi taa sëmëni pasi mi buta kaa fu mi sa ko a unu. Mi kë ko wini sëmbë a unu mindi naandë da Gadu, leti kumafa mi bi wini sëmbë a sëmëni u dee köndë ka dee sëmbë na Dju ta libi, ka mi bi ta waka. Ma nöo hën mi ta biinga te tide, soni ta tapa mi nöömö.

¹⁴ Fa mi ta konda di Buka u Masa Jesosi aki, dee sëmbë, nöo mi musu u kondëen da hii sëmbë e, dee sëmbë dee kisi lei ku dee an kisi lei wan bëtë, dee sëmbë dee ta fusutan soni bunu ku dee sëmbë dee

an ta fusutan soni wan bêtë, de tuu mi musu ta konda di Buka da.

¹⁵ Hën mbei mi kē ko a unu a Loomë ala, be mi kondëën ala tu.

¹⁶ Nöö fa mi ta konda di Bunu Buka u „Masa Jesosi„ Keesitu aki, nöö sen an ta kisi mi dëën wan pikiwan seei. Kwetikweti. Biga mi sabi taa hën ta tja di kaakiti u Gadu ko da hii dee sëmbë dee ta biibi ën fu de feni di heepi u Gadu, u de an lasi go kaba a sösö.

Nöö di Buka aki sö, fosufosu a bi dë fuu dee Dju sëmbë, ma fa u dë aki a ko dë da hii sëmbë tuu.

¹⁷ Hën ta lei u di fasi fuu sa ko bumbuu a Gadu wojo. Nöö di fasi u ta taki aki, a Gadu a kumutu. Nöö ku biibi a ta seti, nöö ku biibi nöö a nango dou tu, leti kumafa de sikifi a di Buku u Gadu taa: Di sëmbë di dë bumbuu a Gadu wojo, hën ta libi ku biibi nöömö nango.

Aki ta lei fa Gadu hati boonu ku dee sëmbë dee na a' bisi ku ën.

¹⁸ Dee sëmbë o, di hatiboonu u Masa Gaangadu a liba ala ta kai a so sëmbë liba kaa e, biga de an ta mëni Gadu seei. Fa de sai u de dë, nöö de ta biinga u tapa dee soni dee dë leti, fu di de kē libi di takuhatilibi u de go dou.

¹⁹ Wë biga ee fu de sabi soni u Gadu nöö de sa sabi ën o. Gadu seei wë mbei de sa sabi ën limbolimbo.

²⁰ Biga fa Gadu sai dë, ja sa si ën ku wojo e. Ma te i luku dee wooko fëën te i kaba, nöö i sa si di kaakiti fëën di dë u teego, ku di Gadu fasi fëën di a abi. Biga fu sensi di a mbei goonliba, dee soni dee a bi mbei dë limbolimbo u hii sëmbë sa si, hën mbei na wan sëmbë sa puu ën seei taa an bi sa sabi ën.

²¹ Ma hii fa dee lö sëmbë dee u bi taki dë sabi Gadu seei, ma nöö de an ta lesipeki ën ta dëën di hei di a abi taa a dë Gadu. Na tangi seei de ta dëën. Nöö fëën mbei de ko ta pakisei sösö soni, hati u de ta mëni wisiwasi te de an abi bumbuu fusutan möön.

²² Hii fa de ta mbei taa de köni seei, ma di soni dë mbei de toon gaan wisiwasima.

²³ Biga de tei di waiti u di Gadu fuu di an ta dëdë möönsö hën de tuwë go a kapëë. Nöö hën de bia mbei pindi u dee soni dee sa poi kaba a sösö buta nëën kamian, kuma libisëmbë, kuma fou, mbeti, ku dee soni dee ta hai ku bëë a goon. Dee lö soni dë de go pii tja ko ta dini a Masa Gadu kamian.

²⁴ Nöö fa de du ën tjika dë, nöö hën mbei Gadu disa de be de go du andi de kë ku dee hogihatilibi u de, tee nöö fa u dë aki de ko ta du dee soni dee na fiti libisëmbë u de du ku deseei a di së u manu ku mujëë soni. De ta poi deseei sinkii ta kaba a sösö.

²⁵ De tuwë dee leti soni u Gadu tuu fiaa a kapëë go tei ganjanganjan soni. Ka u de ta dini Masa Gaangadu di mbei hii soni u mundu, nöö hën de tei dee soni dee a mbei buta ta begi nëën kamian. De disa di bumbuu Gadu dë di u musu ta begi ta gafa nango nöömö söndö kaba. A tan sö.

²⁶ Nöö hën mbei Gadu disa de tu, be de libi söndö sen kumafa de ta hangi a de hati, tee nöö dee mujëë seei an ta libi a di fa Gadu buta u de ta libi ku womi möön. De bia ko ta du soni dee na fiti fu libisëmbë musu du.

²⁷ Söseei dee womi tu, de disa fa Gadu buta de u de libi ku mujëë, nöö hën de ko ta kë de na de. Hën dee lö gihi dë ko dë kendikendi a de hati tee de go ta libi fanafiti ku de seepi kuma manu ku mujëë.

Nöö hën wë i si taa de ko feni di sitaafu ta tja di fiti di lö takulibi di de ta libi naandë.

²⁸ Fa dee sëmbë sai u de dë, dee soni u Gadu de bi sabi naandë, hën de feni taa an dë fanöudu u de hoi de a de pakisei möön. Nöö fëen mbei Gadu disa de, be de du dee poipoi soni de ta pakisei dë go dou, be de ta du dee soni möönmöön dee na fiti fu libisëmbë du.

²⁹ Nöö hën hati u de ko fuu ku hii sootu pei hogifasi. Fa de sai u de dë, sösö hogihati ku langahati de ta abi. De aan toobi ku na wan wëti a dee hogi de ta du. De ta haun, de ta kii sëmbë, de lo' feti, de ta ganjan sëmbë, de a' hogihati u otowan, de ta tja sëmbë go sei,

³⁰ de ta guunjan sëmbë a baka. Fa de sai dë, de ta buuse Gadu seei, de ta saanti sëmbë ta wisiwasi otowan, de abi gaan fasi ta njan buka. De ta boi köni seei unfa de sa du hogi nango nöömö. De an ta piki mama ku tata buka möönsö.

³¹ Fa dee lö sëmbë sai u de dë, de aan bumbuu fusutan möön e. Ja sa futoou de a na wan soni. De aan tjalihati möön, nöö de an ta saa sëmbë möön tu.

³² Nöö hii fa de sabi taa Gadu a' leti di a buta taa dee sëmbë dee ta du dee lö soni naandë musu dëdë paati ku ën fu nöömö, ma nöö de aan toobi. De ta du sö nango nöömö. Nöö na di dë nöö, ma de ta da oto sëmbë taanga u de du sö tu. Sö dee sëmbë dë hogi tjika e.

2

Aki ta lei fa Gadu o kuutu

a wan leti fasi.

¹ Wë nöö a kandë kumafa un jei dee soni u taki dë, nöö un ta kuutu a dee sëmbe liba dee ta libi sō. Ma mi kē un sabi taa fa un ta kuutu dee oto sëmbe dë, ma nöö unu seei un ta kuutu tu e, dee sëmbe. Na wan fuunu sa puu hënseei a dendu, biga hii unu tuu ta du dee lö wogi naandë tu.

² Nöö u sabi taa Gadu abi leti te a ta kuutu a dee sëmbe liba dee ta libi a dee lö fasi dë. Na sō nō?

³ Ma nöö fa i ta suku u kuutu dee oto sëmbe dë, nöö i seei ja dë wan libisëmbe ta du dee soni dë tu nō? Nöö unfä i pakisei? I mēni taa di kuutu u Gadu an o kai a i liba tu nō? A o kai a i liba e!

⁴ Fëen mbei ja musu hei i seei fu di Gadu ta libi bunu ku i sō. Biga fa a abi gaan pasensi ku taihati da i dë, nöö a kē fu hati fii musu bia, fëen mbei a ta libi bunu ku i sō te kisi fa u dë aki.

⁵ Ma nöö fa i si i ta mbei taangajesi da Gadu naandë, hati fii an kē bia, ma i saandi i ta du ö? I ta pii di hatiboonu u Gadu buta dë faa musu kai a i liba a di daka di Gadu buta faa kuutu libisëmbe. Nöö a di daka dë, a o ko a limbo gbegedee fa Gadu ta kuutu leti tjika.

⁶ Biga a di juu dë, nöö a o paka hiniwan sëmbe a di sondi di a bi du.

⁷ Dee sëmbe dee bi ta libi bunu nöömö fu de feni gafa a Gadu ku di hei di a abi u da de, dee an bi kē dëdë, nöö dee lö sëmbe dë Gadu o da de libi fu teego.

⁸ Ma nöö dee sëmbe dee ta suku soni da deseei nöö, de aan bisi ku dee leti soni u Gadu möönsö, de ta waka a hogilibi baka nöömö, nöö a dee sëmbe naandë liba di hatiboonu u Gadu o ko e.

⁹ Nöö fa i si dee sëmbe sai dë, nöö toobi ku fuka o miti hiniwan u de, ee i dë Dju sëmbe, ee ja dë Dju sëmbe.

¹⁰ Ma ee wan sëmbë i ta libi bunu a Gadu wojo, nöö joo feni gafa a Gadu e, ku nëbai, ku kötöhati, ee i dë Dju, ee ja dë Dju.

¹¹ Biga fa Masa Gadu sai dë, an ta luku ambë da i.

¹² Ma haika e, dee sëmbë. Ee wan sëmbë i ta du hogi ma ja sabi dee wëti u Gadu dee a bi da u dee Dju, nöö Gadu an o kuutu i ku dee lö wëti dë e. Ma seei joo kisi sitaafu, biga hogi i du. Ma ee wan sëmbë i sabi dee wëti ma jetiseei i ta du hogi, nöö ku dee wëti dë seei a o kuutu i da sitaafu.

¹³ Biga an dë taa te i jei dee wëti nöö Gadu o luku i u bumbuu sëmbë nëën wojo e, ma te i piki de ufö.

¹⁴ Dee sëmbë o, fa i si dee oto sëmbë dee na dë Dju sai dë, de an sabi dee wëti dee Gadu da u Dju sëmbë e. Ma te i luku de te i kaba, nöö so juu i ta si kuma de ta libi leti kuma de sabi dee wëti. Hii fa de an abi dee wëti dë seei, ma a dë kuma de ta buta deseai a de basu.

¹⁵ Nöö hën mbei i ta si taa dee soni dee wëti ta taki, nöö de tuu dë sikifisikifi a libisëmbë hati kaa. Biga te de ta poi de, nöö hati u de ta fon de. Fa de sai dë, hiniwan u de ta kuutu ku ën seei ta dëën seei leti ee nasö adjabëë, leti kuma a bi sabi dee wëti u Gadu kaa.

¹⁶ [Nöö fëën mbei na wan sëmbë o fika söndö Gadu kuutu ën e.] Biga wan daka o ko, nöö Gadu o buta Jesosi Keesitu faa kuutu hii dee tjubitjubi soni tuu dee dë a libisëmbë hati, leti kumafa di Buka di mi ta konda aki ta taki.

Aki ta lei taa aan heepi ee i dë Dju sëmbë ma ja ta hoi dee wëti.

¹⁷ Söö. Wë awaa mi o fan ku un dee sëmbë dee ta hopo unu seei naandë fu di un dë Dju hedi. Fa un

sai dë, un ta langi a dee wëti dee Masa Gaangadu bi da dee fesiten sëmbë fuu taa de o tja unu go a Gadu. Un taa un dë wan apaiti sëmbë di Gadu ta luku fëen seei. Sö un sai dë ta njan buka ta taki.

¹⁸ Un taa un sabi hii soni Gadu kë kaa, un lei dee wëti fëen tee sabi andi da dee möön bumbuu soni u goonliba. Sö un ta taki.

¹⁹ Un taa un sa leti dee sëmbë seei dee an bi sabi soni u Gadu wan daka, be wojo u de ko limbo. Un ta taki taa un sa heepi de, be de kumutu a dungu ko a limbo.

²⁰ Un taa ee wan sëmbë aan fusutan, nöö un sa heepi ën be a ko sabi unfa faa musu libi. Un ta lei sëmbë seei kuma unu da mësité nöö de da miii. Biga unu abi dee wëti dee ta mbei sëmbë ko sabi andi da tuu ku andi da ganjan. Na sö un ta taki nö?

²¹ Ma nöö mi hakisi unu e, taa fa un ta lei oto sëmbë dë, un ta lei unu seei tu ö? Fa un ta konda taa sëmbë an musu fufuu, wë nöö unu seepi wë? Wan ta fufuu ö?

²² Un sai dë ta bai sëmbë taa ja musu tei wan mujëë di an dë mujëë fi. Wë nöö unu wë, wan ta du ën nö? Un taa un ta buuse dee pindigadu u dee oto sëmbë, ma nöö mi hakisi unu taa wan ta feni njan a dee pindigadu wosu u de nö?

²³ Un si? Fa un ta njan buka naandë ta mbei unu seei hei taa unu abi dee wëti u Gadu, ma nöö wan ta poi de ta sösö Gadu nö, dee sëmbë?

²⁴ Wan sabi fa di Buku bi taki nö? A taa: “Fu un dee Dju sëmbë i si aki hedi mbei dee oto köndë sëmbë ta kosi Gadu në e.”

²⁵ Dee sëmbë o, fa un dë Dju sëmbë tjika aki, nöö un abi di maaka a unu sinkii kaa taa un dë apaiti

sëmbë da Gadu. Na sō nō? Wë nō ee un ta hoi dee wëti dee Gadu bi da, nō di maaka dë abi waiti. Ma nō ee un ta booko dee wëti fëen nō di maaka dë an abi wan wojo heepi. Biga di maaka nëen da di gaan soni. Nō fa i ta booko Gadu wëti dë, nō i ko dë leti kuma dee sëmbë dee na abi di maaka.

²⁶ Haika e, ee wan sëmbë an abi di maaka u Dju nëen sinkii, ma nō libi fëen ta kai ku dee wëti u Gadu, nō na Gadu o luku ën apaiti leti kuma a abi di maaka nëen sinkii, na sō nō?

²⁷ Nō di lö sëmbë dë sa kuutu i o. Biga hii fa i abi dee wëti u Gadu sikifisikifi ku di maaka a i sinkii dë tuu seei, ma töku i ta booko dee wëti.

²⁸ Nō sō wan Dju, an dë wan leti Dju a Gadu wojo e. Nō sō seei tu di maaka a i sinkii dë, nëen da di tuutuu maaka di a ta si. Kwetikweti.

²⁹ Biga di sëmbë di dë wan leti Dju a Gadu wojo, nō hati fëen hën tooka, na sinkii fëen. Nō fa di hati fëen tooka dë, an dë fu di a abi dee wëti u Gadu sikifisikifi a pampia e, ma fu di di Akaa u Gadu hën du ën wooko nëen hati. Nō sō wan sëmbë an ta feni gafa fëen a libisëmbë e, ma a ta feni ën a Gadu.

3

Aki ta lei fa Gadu dë u futoou

u nōömö.

¹ Wë a kandë fa mi taki dë, nō so fuunu dee Dju sëmbë o hakisi taa: “Wë ee a dë sō, nō un heepi seei a abi ee u dë Dju? Un heepi a abi fa u abi di maaka a u sinkii aki?”

² Aai, wë a abi heepi seei te a hila e. Nō di fosu wan, hën da a u dee Dju sëmbë maun wë Gadu bi futoou dee wöutu fëen.

³ Ma nöö i abi so Dju sëmbë de an kë biibi Gadu, nöö unfa un pakisei? Fu di de an kë biibi, nöö hën da Gadu disa dee soni a bi taki ö? Sö un pakisei nö?

⁴ Nönö, kwetikweti! Gadu hën a o dë u futoou nöömö. Fa u dë aki, hii sëmbë u goonliba tuu sa ta lëgëdë ta mindi soni u de, ma Gadu hën an o du sö. A o du dee soni dee a taki nöömö.

Wan bi jei fa Dafiti bi taki a di Buku di a fan ku Masa nö? A taa:

Joo feni leti a dee fan fii dee i ta fan.

Fa de ta kuutu i dë, a bakaten i o wini de nöömö.

Sö a sikifi a di Buku.

⁵ Nöö a kandë wan sëmbë sa taa: “Wë ee di hogilibi fuu ta tja di bunulibi u Gadu ko a döö, nöö unfa a sa kuutu u te u ta du hogi? Naa fuu ta du wogi nango möönmöön nö, be në fëen bai.” Sö wan libisëmbë o fan.

⁶ Ma di lö fan dë, an bunu e. Biga ee sö a dë, nöö hën da Gadu an o sa kuutu a libisëmbë liba möönsö fu dee hogi de ta du.

⁷ A kandë tu wan sëmbë o taa: “Wë mi o ta mindi soni ta lëgëdë, biga hën o ta mbei di fa Gadu an dë mindisonima o ko möön limbo u sëmbë si. Nöö Gadu an o sa kuutu mi tu, biga mi ta heepi ën fu sëmbë sa si fa a bumbuu tjika.

⁸ Un boo ta du hogi nango nöömö, biga a ta tja bunu ko.” Sö wan soni so sëmbë ta mindi da u e, taa sö u ta lei sëmbë. Ma dee sëmbë dee ta fan dee lö soni dë, a fiti u de feni wan gaan sitaafu seei a Gadu e.

Aki ta lei taa hii sëmbë dë

a hogidu basu.

⁹ Wë nöö fa u taki dë taa Gadu bi hei u dee Dju sëmbë, nöö andi u lei a di dë? U dë bumbuu sëmbë

möön dee sëmbe an de Dju nö? Kwetikweti. Biga wë u bi taki kaa taa ee i de Dju, ee ja de Dju, ma hii u tuu ta de a hogidu basu makandi a Gadu wojo.

¹⁰ Hën di soni de wë de sikifi buta a di Buku u Gadu taa:

Na wan sëmbe de di ta libi bunu a Gadu wojo e.

Na wan kodo seepi.

¹¹ Na wan sëmbe de tu di abi fusutan.

Na wan de di ta suku Gadu.

¹² Hii de tuu fia bia disa Gadu,

de ko de kaba-a-sösöma u mundu.

Na wan sëmbe ta suku u du wan bunu soni möönsö.

Na wan kodo seei.

¹³ Ee i haika di fan u de te i kaba

nöö a de gaan poipoi soni,

leti kuma te i jabi wan baaku ka de bei sëmbe.

Nöö a de töngö, sösö ganjan tö nöö de nëen.

¹⁴ Dee soni de ta puu a de buka ta taki,

de de hoki kuma te sindeki njaan i.

Fa i si de sai de,

buka dendu u de fuu ku siba ku bita fasi.

¹⁵ Hiniwanten de ta de setiseti u de kule go kii sëmbe.

¹⁶ Hii ka de ta waka,

soni nöö de ta poi ta tja fuka ko da sëmbe.

¹⁷ Nöö di soni de kai fii ku sëmbe,

de an sabi ën seei.

¹⁸ Di fa libisëmbe musu fëëë Gadu,

de an saandi de kai sö.

Sö di Buku taki e, dee sëmbe.

¹⁹ Ma nöö fa di Buku u Gadu ta taki de, nöö ambë a ta taki tuwë da? Na u dee Dju sëmbe nö? U wë a ta taki e. Biga u sabi taa u dee sëmbe dee de a dee wëti u Dju basu, nöö u di Buku sikifi da. Wa sa puu u seei a dendu.

Ma na u dee Dju sëmbë nõö Gadu o kuutu e. Ma hii sëmbë u goonliba tuu o hai ko a Gadu makandi faa kuutu de. Nõö fa woo dë a di kuutu dë, na wan sëmbë seei o feni soni u piki. U tuu o kabuka pii.

²⁰ Biga na wan sëmbë sa hoi wëti te nõö a ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo möönsö e. Nõö boiti u di dë, na u di soni dë hedi tu mbei Gadu da u dee wëti, ma a da u de faa lei u fa u dë hogi tjika. Nõö sö e.

Aki ta lei fa i sa ko bunu

a Gadu wojo.

²¹ Ma nõö fa u dë aki, dee sëmbë, awaa ufö a ko a döo di fa Gadu bi buta fu libisëmbë sa ko bunu nëen wojo. Nõö ee i bi lesi dee buku u Mosesi ka a sikifi dee wëti buta, ku dee soni dee oto tjabukama u Gadu bi sikifi tu, nõö i bi o si taa de bi taki soni u di fasi aki gaanduwe kaa.

²² Nõö di fasi fa i sa ko bunu a Gadu wojo di u ta taki aki, na a wëti a nama e, ma a nama a biibi. Biga Gadu buta taa hiniwan sëmbë di ta biibi a Jesosi Keesitu liba, nõö a ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo kaa, ee i dë Dju, ee ja dë Dju. Aan toobi un pei sëmbë i dë.

²³ Haika e, dee sëmbë. Hii libisëmbë tuu du hogi a Gadu wojo. Na wan kodo seei kumutu a dendu. Di fa a mbei u fuu dë waiti kuma hën, nõö u tuu misi ën.

²⁴ Ma nõö fa u dë aki, u tuu Gadu du wan gaan soni da, kuma wan kado di a da u waiwai ku ën bunuhati. Biga a mbei u tuu sa ko bunu nëen wojo fu di Jesosi Keesitu dëdë paka faa puu u a hogi basu.

²⁵ Masa Jesosi hën wë Gadu bi da e, kuma wan paima a paka fu tja u ko bunu ku ën. Nöo ee wan sëmbe i ta buta biibi a di fa a dëdë tuwëen buuu da u dë, nöo ii ko bunu a Gadu wojo e.

Nöo fa u ta taki ën aki, dee sëmbe, nöo di soni mbei Gadu buta Masa Jesosi faa paka paima da u, faa lei u taa a dë wan leti kuutuma. Biga a bi dë sô kuma Gadu an bi a' leti, biga an bi ta sitaafu sëmbe u dee hogi de bi ta du. A bi ta hoi pasensi ku de ta tai hati ku de te kisi fa u dë aki.

²⁶ Ma nöo a di ten aki nöo a ko lei u taa a dë wan leti kuutuma. Biga a mbei Masa Jesosi dëdë da u. Nöo a di fasi dë a lei u taa sô a ta du soni ku leti tjika, nöo sô a sa mbei sëmbe ko bumbuu nëen wojo tu, ee i ko biibi a Masa Jesosi.

²⁷ Wë nöo fa u jei dee soni te u kaba aki, dee sëmbe, nöo u sa njan buka möön nö? Kwetikweti! Faandi mbei? Wë biga u si gbelin taa di ko bunu ku Gadu an nama seei a di fa i ta hoi wëti. Nönö. Ma a biibi nöo a nama.

²⁸ Mi taki e, dee sëmbe, ee wan sëmbe i kë ko bunu a Gadu wojo, nöo be i biibi nöo. A di fa dë nöo Gadu o luku i u bumbuu sëmbe, na te i ta hoi wëti ufö.

²⁹ Wë nöo mi hakisi e, taa Masa Gadu dë fuu Dju sëmbe wanwan nöo nö? An dë Gadu u dee oto föluku tu ö? Wë aai, a dë Gadu u de tu,

³⁰ biga hën wanwan tö nöo da Gadu u mundu. Nöo hën ta mbei u dee sëmbe dee abi di maaka u Dju a u sinkii, ku dee sëmbe dee na abi di maaka tuu, sa ko bumbuu sëmbe nëen wojo. Ma nöo a o luku ee i ta biibi ufö, biga ku di wan seei biibi nöo a ta tei u tuu.

³¹ Wë nöo a kandë i sa taki taa: “Wë nöo di a dë sô kaa, nöo nëen da u tuwë dee wëti a kapëë nö?”

Na mëni sö e, dee sëmbë. Biga fa i si u ko ta biibi aki, nöö awaa ufö u ta hoi dee wëti u Gadu awaa.

4

Aki ta lei fa Abahamu ko bunu

a Gadu wojo.

¹ Wë dee sëmbë, fa u ta taki di soni aki, nöö un boo luku andi pasa ku di gaan sëmbë fuu dee Dju de kai Abahamu.

² Abahamu bi ko wan bumbuu sëmbë a Gadu wojo e. Nöö ee soni a bi du mbei a ko sö, nöö a bi sa njan buka, na sö nö? Ma nöö u sabi taa na wan sëmbë sa njan buka a Gadu fesi e.

³ Ma nöö unfä di Buku u Gadu taki? A taa: Abahamu bi biibi Gadu. Hën mbei Gadu luku ën kuma wan bumbuu sëmbë nëën wojo.

I si?

⁴ Wë nöö sö a dë e. Ee wan sëmbë du wan soni te a kaba, nöö an dë gaan soni te de pakëën. Biga wooko nöö a wooko ën.

⁵ Ma ee wan sëmbë na soni a du, ma biibi nöö a biibi Gadu taa a ta kai dee takulibima fu de ko bumbuu sëmbë nëën wojo, nöö di sëmbë dë hën Gadu ta tei u bumbuu sëmbë e, fu di biibi fëën hedi.

⁶ Nöö Dafiti seei bi taki u dee lö sëmbë dë, dee Gadu ta luku u bumbuu sëmbë ma na u dee du u de hedi. A taki u di kölöku di de kisi. Biga a taa:

⁷ Kölöku u dee sëmbë dee Gadu puu a bëë u di fa de bi poi ën wëti.

Kölöku u de di Gadu an ta si dee hogi de bi du möön e.

⁸ Hën a toona taki möön taa:

Kölöku u di sëmbë di Gadu an o mbei a paka u dee hogi dee a du möön.

Sö Dafiti bi taki e.

⁹ Wë nöö di kölöku dee sëmbë naki naandë, nöö unfa i mëni? A dë u dee sëmbë wanwan dee abi di Dju maaka a de sinkii ö? An dë u dee oto föluku tu nö? Aai e, a dë u de tuu. Biga wë u bi taki kaa taa fu di Abahamu biibi hën mbei Gadu tei ën fu wan bumbuu sëmbë nëën wojo.

¹⁰ Ma nöö na un ten Gadu bi tei ën sö? A baka u di a kisi di maaka, naa bifö a kisi ën? Wë bifö a kisi ën e!

¹¹ Nöö hën a kisi di maaka, nöö di maaka hën ta lei taa ufö a kisi ën seei Gadu bi tei ën kaa fu di a biibi ën hedi.

Nöö sö i si taa Abahamu ko dë gaan sëmbë fuu na akaa fasi, biga u ko ta waka nëën baka a di fa a bi ta biibi. Ee ja abi di maaka u Dju a i sinkii seei ma i ta waka a Abahamu baka ta biibi Gadu, nöö Abahamu ko gaan sëmbë fii kaa. Nöö Gadu ta tei i u bumbuu sëmbë nëën wojo.

¹² Nöö fa u taki dë, Abahamu dë gaan avo tuu u dee sëmbë dee abi di maaka, ma töku na de tuu e, ma dee ta waka nëën baka ta biibi Gadu leti kumafa hënseei bi ta biibi bifö a kisi di maaka naandë.

¹³ Wë u sabi taa Gadu bi paamusi Abahamu ku dee böngö fëen wan soni taa de o feni di goonliba a de maun a bakaten. Nöö di paamusi naandë, Abahamu an kisi ën fu di a bi hoi wëti e, ma a kisi ën fu di a biibi Gadu hën Gadu tei ën u bumbuu sëmbë. Hën mbei a paamusi ën sö wan gaan soni.

¹⁴ Wë nöö ee a bi dë sö taa di gaan bunu dë sëmbë sa feni ën fu di de ta hoi wëti hedi, nöö hën da biibi aan heepi e. Nöö söseei di paamusi Abahamu bi

kisi a Gadu dë an bi sa dë wan wojo soni tu, ee wëti i bi musu hoi ufö i feni ën. Ma na sö a dë e, dee sëmbë. Wëti an sa tja di lö bunu dë ko.

¹⁵ Ma i saandi wëti ta tja ko nö? Sitaafu wë a ta tja e. Biga ka wëti an dë nöö sëmbë an ta feni ën poi faa tja sitaafu ko da de. Ma ka a dë, nöö naandë sëmbë ta poi ën nöö i kisi sitaafu.

¹⁶ Nöö fëen mbei ee Gadu paamusi i wan soni, nöö an o da i ën fu di i ta hoi wëti e. Ma fu di i ta biibi, hën mbei joo feni ën. Di bunuhati u Gadu hën nöö sa mbei di paamusi fëen ko tuu. Nöö di paamusi u Gadu di u taki dë, a dë sitampusitampu da hii u dee böngö u Abahamu tuu fu di u ta biibi Gadu, ee i dë Dju ee ja dë Dju. Biga Abahamu da di gaan sëmbë fuu tuu.

¹⁷ A dë leti kumafa Gadu bi taki da Abahamu a di Buku. A taa:

Mi tei i buta fii ko dë di gaan sëmbë fu hia föluku. Sö wë Gadu bi taki da Abahamu. Nöö sö wan fasi i si taa Gadu ta luku u kuma böngö u Abahamu. Fa Abahamu bi biibi tjika dë, a bi sabi taa Gadu hën ta weki dëdë sëmbë seei toona da de libi baka, hën ta si dee soni dee an dë u si leti kuma de dë kaa.

¹⁸ Nöö fa Abahamu bi ta biibi Gadu dë, a bi ta pakisei di soni di Gadu bi paamusi ën taa a o ko di gaan sëmbë u hia föluku. Ma an bi dë faa mëni sö wan soni seei, biga di ten faa pai miii bi pasa gaanduwe kaa. Ma fu di Gadu hën bi paamusi ën taa dee böngö fëen o ko hia kuma dee teeja dë a liba, hën mbei a fika dë ta mëni ën nöömö.

¹⁹ Nöö di juu di Gadu bi paamusi ën di soni dë, nöö Abahamu bi ko gaandi seei kaa tee a fika piki a tapa höndö jaa, nöö hën mujëe Sala tu ko gaandi

tee bēë fēën bi tapa. Na wan u de bi dē a di fa u pai miii möön e.

²⁰ Ma nöö Abahamu an luku di dē. An bi pakisei seei taa dee soni dee Gadu paamusi ēn dē an sa pasa. Ma a ta biibi Gadu nöö. Nöö fa a ta biibi nango dē, nöö di biibi fēën ko gingin te a ta wai ku Gadu seei,

²¹ taa a abi kaakiti tjika faa du leti kumafa a bi paamusi ēn dē. Biibi nöö a biibi sö.

²² Nöö hēn di soni dē wē mbei de sikifi fēën a di Buku u Gadu taa Gadu bi tei ēn u bumbuu sēmbē nēën wojo.

²³ Ma nöö fa de sikifi ēn dē, na u Abahamu wanwan hedi mbei de sikifi ēn e, dee sēmbē,

²⁴ ma fuu hedi tu. Biga u ta biibi Masa Gadu taa a bi weki Jesosi u Masa a dēdē tuu, nöö fēën mbei u seei ko dē bumbuu sēmbē nēën wojo tu.

²⁵ Fa Gadu buta Masa Jesosi a dee sēmbē maun de kii ēn dē, nöö hēn da di paima a paka fu dee hogi du fuu. Nöö di i si taa Gadu toona weki ēn baka, nöö hēn da a tei di paima, nöö a ta luku u kuma u dē söndö föutu awaa e, dee sēmbē.

5

Aki ta lei andi u kisi

a Masa Jesosi.

¹ Wē kumafa u taki dē, dee sēmbē, u ku Gadu ko fi awaa e. Nöö di soni mbei, fu di u biibi ēn hedi hēn u ko bumbuu sēmbē nēën wojo. Jesosi Keesitu u Masa, hēn wē i si heepi u sö e.

² Hēn jabi di pasi da u fuu dē a di kamian ka i si u dē aki. Biga fa u ta biibi ēn aki, hēn mbei i si Gadu ta libi ku u ku ēn bunuhati. Nöö u ko ta wai seei

fu di u sabi taa woo feni di waiti u Gadu nöömö di Gadu bi kë fuu feni.

³ Ma nöö na di dë nöö u ta wai da e, ma u ta wai tu da dee sitaafu dee u ta tja. Biga u sabi taa sitaafu ta heepi u fuu abi degihati.

⁴ Nöö te u abi degihati, nöö woo ko möön bumbuu sëmbë. Nöö te u dë bumbuu sëmbë kaa, nöö wa o dë pantapanta, biga woo ta biibi nöömö taa Gadu o du kumafa a bi taki.

⁵ Nöö an o dë fuu panta möönsö e, dee sëmbë, taa di fa u ta biibi ën o dë u sösö. Biga u sabi fa Gadu lobi u tjika. Di Akaa fëen di i si a manda ko da u aki, hën ta mbei u ta fii di gaan lobi fëen taanga seei a u hati. Wan si nö?

⁶ Un kë sabi fa Masa Gaangadu lobi u tjika nö, dee sëmbë? Wë haika e. A di leti juu di a buta, nöö hën a mbei „Masa Jesosi” Keesitu dëdë da u. A di ten dë wa bi a’ kaakiti u du na wan kodo soni di bunu nëen wojo. Gaan takulibima u bi dë, ma tökuseei Masa Jesosi dëdë da u e.

⁷ Wë nöö un pakisei ën bunu. Ee wan sëmbë i ta libi leti seei, ma a sa taanga fu wan oto sëmbë musu mënifaa dëdë da i. Na sö nö? Ee i abi bunuhati, nöö a kandë de sa kë dëdë da i fu di i abi bunuhati hedi.

⁸ Ma nöö Gadu lei u taa di lobi fëen pasa di dë gaanduwe. Biga na bumbuu sëmbë a manda „Masa Jesosi” Keesitu ko dëdë da e, ma u dee takulibima aki wë. „Dee sëmbë, a bigi o!”

⁹ Wë nöö un luku di soni di Masa Jesosi du dë. A dëdë tuwëen buuu paka da u fuu sa ko bunu a Gadu wojo. Wë nöö ee sö wan gaan soni a du da u kaa, nöö an dë fuu mënifaa seei taa di hatiboonu u Gadu o kai a u liba e!

¹⁰ Nöo ee di Mii u Gadu dë dëdë da u a di ten di u ku ën bi dë gaan felantima hën a mbei u ko fii ku Gadu, nöo unfa i mënì? Na awaa a o möön fukë dëen faa heepi u te dou nö, dee sëmbe, fa a dë a libi aki. Biga u ku ën ko bunu kaa.

¹¹ Fa u dë aki u ta wai seei ku Gadu fu di soni di u Masa Jesosi Keesitu du da u naandë e. Biga a bigi o, dee sëmbe, di fa a tja u ko bunu ku Gadu aki.

Aki ta lei fa di soni Adam tja ko

ku di Masa Jesosi tja ko

tookä tjika.

¹² Söö. Wë un boo luku di soni aki a di sëmbe de kai Adam. Adam hën tja hogi du ko da hii sëmbe a goonliba aki e, nöo di hogi du tja dëdë ko. Hën wë mbei dëdë ko ta kii hii sëmbe te kisi tide, biga hii sëmbe tuu ta du hogi.

¹³ Un boo taki ën sö taa bifö Gadu da dee fesiten sëmbe fuu dee wëti, nöo hogi du bi dë kaa e. Ma nöo de an bi kai ën sö, biga dee wëti an bi dë eti. Nöo ka wëti an dë nöo sëmbe an ta sabi taa de pasëen fu de kisi sitaafu fëen.

¹⁴ Ma nöo hii fa dee wëti an bi dë seei eti, ma hogi du bi dë kaa, biga kumutu a di ten u Adam te kisi di ten u Mosesi nöo hii sëmbe bi ta dëdë. Hii fa de an bi poi wëti a di wan seei fasi fa Adam bi poi ën, ma töku de bi du hogi, biga de tuu dëdë.

Nöo di soni u Adam dë, nöo a bi dë kuma wan peentje fuu luku nöo woo fusutan soni. „A ta lei u u wan Sëmbe bi dë a pasi u ko a bakaten. Nöo di Sëmbe dë, Masa Jesosi wë e.

¹⁵ Fa a sai dë, hën ku Adam djei a wan soni. Biga Adam, di wan kodo sëmbe dë, nëen wan soni

kumutu paaja ko a sëmbë. Nöö söseei Masa Jesosi tu, di wan kodo Sëmbë dë, nëen wan soni kumutu paaja ko a sëmbë.

Ma di soni di Adam tja ko, ku di Masa Jesosi tja ko, nöö de tooka gaanfa e. De an djei seei. Biga Adam pasa Gadu buka hën a tja dëdë ko ta kii hii sëmbë u goonliba aki. Ma nöö Masa Jesosi hën a piki Gadu buka hën a tja wan kado ko. Hën da a mbei u sa ko fi ku Gadu. Nöö unfa i mënì? Di soni Jesosi Keesitu du da u ku ën bunuhati aki, aan möön hia kaakiti nö? Aai a abi. Hën a tja bunu ko da sëmëni sëmbë. Sö wan soni Gadu du da u ku ën bunuhati e.

¹⁶ Nöö un boo luku wan oto soni möön u di fa de tooka gaanfa ku deseei. Di wan kodo pasi naandë Adam du hogi, nöö hën a tja sitaafu ko da hii sëmbë. Ma nöö di wan kodo soni Gadu du da u aki, a du ën a baka u sëmëni hia hogi di libisëmbë bi du, ma tökuseei a tjika u puu dee hogi du tuu fiaa a u liba mbei u ko bunu nëen wojo.

¹⁷ Di pasa Adam pasa Gaangadu buka dë, dee sëmbë, hën buta dëdë ko tiima. Nöö unfa i mënì? Di fa Gadu libi ku u ku ën bunuhati tjika aki te a sa mbei u ko bumbuu sëmbë nëen wojo, nöö aan kaakiti gaanfa möön di hogi du u di sëmbë dë nö? Nöö ee u tei ën, nöö a o mbei u ko tiima a dëdë kamian fu di u abi di libi u Gadu di dë u teego kaa.

Nöö sö wë i si taa di soni di di wan kodo Sëmbë du di ko a baka aki, Jesosi Keesitu, a pasa di hogi du u di oto sëmbë dë gaanduwe e.

¹⁸ Wë dee sëmbë, un boo toona mënì dee soni u bi taki aki möön. Fa i si di wan kodo hogi du fu di wan kodo sëmbë dë bi mbei sitaafu musu ko a hii sëmbë liba, nöö sö nöö di wan kodo leti du u di wan

kodo Sëmbë aki sa mbei hii sëmbë ko bunu a Gadu wojo tu, fu de feni di libi u teego.

¹⁹ Nöo leti kumafa di wan kodo sëmbë dë bi pasa Gadu buka te a mbei hii sëmbë ko takulibima a Gadu wojo, nöo söseei di wan kodo Sëmbë aki piki Gadu buka, te a mbei sëmëni sëmbë ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo.

²⁰ Nöo fa dee Dju wëti sai dë, dee sëmbë, de ko a baka e, fu mbei sëmbë si fa dee hogi du u de hia tjika. Ma nöo hii fa hogilibi hia söseei, ma nöo di bunuhati u Gadu dë möön hia gaanfa eti u heepi u.

²¹ Leti kumafa i si di hogi du bi dë ta pëe basi a u liba te fa a bi ta kii u kaba aki, sö nöo di bunuhati u Gadu ko basi a dëdë kamian fa u dë aki. Hën a mbei u ko bunu nëen wojo fuu sa feni di libi u teego. Sö wan soni Gadu du da u e, dee sëmbë, fu di Jesosi Keesitu u Masa dëdë da u.

6

Aki ta lei taa u musu luku u seei kuma u dëdë da hogilibi.

¹ Wë fa u jei soni te u kaba naandë, nöo unfa un fusutan fëen? Un ninga taa u taa fuun du hogi go dou, fu di di bunuhati u Masa bigi gaanfa te pasa dee hogilibi fuu ö? Sö u taki nö, dee sëmbë?

² Kwetikweti, wa taki sö e. „Biga fa u nama ku Masa Jesosi aki,„ nöo hën da u ku hogilibi paati kaa. A dë seei leti kuma u dëdë dëen, biga wa dë nëen soni möön. Nöo unfa u sa du toona go nëen möön? Nönö e, wa sa du sö baa!

³ Wan sabi andi di dopu di u dopu aki kë taki nö, dee sëmbë? A kë taki taa fa Jesosi Keesitu dëdë dë, nöo u seei dëdë tu da di awoo libi fuu u bi dë.

⁴ Fa de bei ën dë, nöö u ku ën wë de bei makandi e. Nöö fa i si hën Tata weki ën a sō wan foondo fasi ku di gaan kaakiti fëen dë, tja go a wan njunjun libi dendu, nöö sō u seei tu toona ko ta libi wan hii njunjun libi fa u dë aki.

⁵ Biga ee u ku ën bi dëdë makandi tuu, nöö na u ku ën toona weki makandi tu nö „fuu libi wan hii njunjun libi „?

⁶ Dee sëmbë o, fa Masa Jesosi dëdë a di lakpa pau dë, nöö a dë kuma di awoo fasi fuu u bi ta libi, hën wë dëdë ku ën makandi e. Nöö di soni mbei a pasa sō, fu dee hogi du di di hati fuu ta kē ta du an musu a' kaakiti a u liba möön. An dë fuu dë saafu a de basu möön e.

⁷ Biga te wan sëmbë dëdë, nöö a kumutu a hogilibi basu ko fii.

⁸ Wë nöö fa u ku Keesitu dëdë makandi dë kaa, dee sëmbë, nöö u a' di biibi taa u ku ën o ta libi makandi tu.

⁹ Biga u sabi taa Masa Gadu toona weki ën, nöö an o sa toona dëdë möön e. Dëdë an abi kaakiti nëën liba möön seei.

¹⁰ Fa i si a dëdë di wan pasi dë kaa, nöö dee hogidu u libisëmbë wë a dëdë da. Ma nöö fa a dë ku libi aki, nöö Masa Gadu wanwan nöö a ta libi da.

¹¹ Wë nöö sō a dë ku unu tu e, dee sëmbë. Un musu si unu seei „kuma hogilibi aan na wan kaakiti a unu liba möön e „. Un dëdë dëën gbegedee kaa. Un musu sabi taa Gadu tō nöö un ta libi da, biga unu ku Masa Jesosi Keesitu nama kaa.

¹² Nöö fu di un dë sō kaa, nöö dee hogi soni dee i hati ta kē du, wan musu da de pasi u de tii unu sinkii möön e. Wan musu haika de seei.

¹³ Biga wan musu da hogilibi pasi faa sa wooko a na wan pisi fuunu sinkii u du fanafiti soni ku ën. Nönö. Ma un musu hopo unu seei ku telu tuwë da Gadu. Un musu buta dee kamiankamian fuunu sinkii tuu nëen maun kuma wooko felu, faa sa du dee leti wooko feën ku de. Biga un dëdë da di awoo libi fuunu, fuun toona ko a wan hii njunjun libi dendu.

¹⁴ Di ten di un bi dë a dee wëti basu dë, dee sëmbë, nöö wan bi sa hoi de tjika te un ko bumbuu sëmbë a Gadu wojo. Ma fa u dë aki, Gadu naki unu kölöku te a tei unu u bumbuu sëmbë nëen wojo. Hën mbei nōiti hogilibi musu dë basi fuunu möön e.

Aki ta lei ambë saafuma

u musu dë.

¹⁵ Wë dee sëmbë, fa un jei dee soni dë, nöö kandë woon taki taa awa, wë di wa dë a dee wëti basu möön nöö da u sa du hogi, biga Gadu ta luku u ku ën bunuhati kaa. Sö nō? Na sö e.

¹⁶ Wan sabi taa te i tuwë i seei da wan sëmbë, nöö i dë saafuma u di sëmbë naandë nō? Hën buka nöö joo ta piki a soni. Wë aki i sa tei de tu soni. Ee i kē dë saafu a hogidu basu, nöö joo dëdë. Ma nöö ee i kē dë saafu a Gadu basu ta piki ën buka, nöö joo ta libi wan leti libi nëen wojo.

¹⁷ Ma fa mi taki dë seei, mi ta da Gadu tangi fuunu hedi e, dee sëmbë. Biga un bi dë saafuma a hogidu basu tuu, ma nöö di un kisi di lei u Gadu hën un piki tuwë unu seei dëen ku hii unu hati.

¹⁸ Fa u dë aki, un ko fi kumutu a hogilibi basu. Hën un ko saafu seei da Gadu fuun ta libi wan leti libi nëen wojo.

19 Fa mi ta fan dee soni aki, dee sëmbë, nöö mi ta taki de a libisëmbë fasi fu un musu sa fusutan. Biga wë libisëmbë nöö un dë, hën mbei a taanga da unu fuun fusutan andi Gadu kë. Nöö mi taki e, a fesi dee kamiankamian fuunu sinkii bi ta du fanafiti soni. Hii fan sootu pei hogi un bi ta du ku de nango nöömö. Ma fa un ko sabi Gadu aki, nöö un musu buta de tuu nëen leiki kuma saafu fëen, be de ta du dee letileti soni dee ta kai ku ën. Sösö gbelingbelin soni i musu ta du ku de e, dee soni dee dë limbolimbo a Gadu wojo.

20 Haika e, dee sëmbë. Di ten un bi dë saafuma a hogidu basu naandë, nöö wan bi a' toobi seei fuun libi leti a Gadu wojo e. Na seei!

21 Wë ma mi hakisi unu, un wini seepi un bi feni u dee lö libi dë? Na dëdë nöö de bi o tja ko da unu nö? Nöö fa u dë aki de ko ta tja sen ko da unu. Un si ö?

22 Ma fa un ko fii kumutu a hogilibi basu naandë hën un ko dë saafu u Gadu aki, nöö awa ufö un abi wini. Biga un dë a pasi awaa fuun ko gbelingbelin da Gadu söndö föutu, nöö di kaba fëen hën da woon libi ku Gadu fu teego.

23 Dee sëmbë o, hogilibi abi hën paka, hën da dëdë. Ma nöö Gadu, na paka a ta paka u. Soni a ta da u fu sösö, hën da di libi u teego di u sa feni a Jesosi Keesitu u Masa.

7

Aki Paulosu ta lei taa biibima kumutu a wëti basu.

1 Wë fa mi ta fan aki, dee sëmbë, nöö mi ta fan ku un dee sëmbë fuu, dee sabi dee Dju wëti kaa. Wë nöö wan sabi nö, taa wëti ta abi kaakiti a wan

sëmbë liba solanga a dë ku libi. Ma tee a dëdë kaa, nöö aambi kaakiti nëen liba möön.

²⁻³ Nöö un boo luku ën a wan futu aki i si. Wan mujëe te a tööu nöö a dë a wan wëti basu taa solanga di womi dë ku libi nöö an sa abi oto manu. Na sô a dë nö? Ee a tei oto manu nëen manu wosu, nöö de o kai ën wan puta mujëe. Biga a booko di tööu. Ma te di womi dëdë kaa, nöö di mujëe an dë a di wëti dë basu möön. Ee a ko abi oto manu seei, ma an du wogi.

⁴ Wë nöö dee sëmbë, sôseei a dë ku unu tu e. A wan juu dë un bi dë a wëti basu. Ma fa i si unu ku „Masa Jesosi” Keesitu ko nama naandë kaa, nöö wan dë a wëti basu möön e. Un ko abi wan oto masa awaa. Hën da di Sëmbë di bi weki baka a dëdë, faa sa ta wooko a u liba u tja wini ko da Gadu.

⁵ A wan ten dë dee hogi pakisei dee bi dë a u hati bi ta wooko a u liba fu de hai u tja go a di së u dëdë. Biga wa sa hoi dee wëti u Gadu.

⁶ Ma nöö fa u dë aki, di awoo fa u bi ta libi dë an dë wan wojo soni da u möön. A dë leti kuma u dëdë kumutu nëen basu ko fii. Biga wa ta dini Gadu a di awoo fasi dë möön, ta biinga u hoi wëti sikifisikifi a pampia e. Nönö. U ko ta dini ën a wan hii njunjun fasi. Nöö di njunjun fasi u ta taki aki, hën da di Akaa u Gadu seei dë a u hati ta tii u.

Aki ta lei fa hogilibi ta fia ku dee wëti u Gadu.

⁷ Wë unfu u sa taki u di sondi dë baa? Dee wëti dë, de hogi nö? Nönö, de an hogi e. Biga ma bi o sabi andi da hogilibi ee na dee wëti bi lei mi ën. Mi o taki ën sô, dee sëmbë. Bifö mi ko sabi dee wëti u Gadu, nöö di wëti bi dë kaa taa ma musu abi langahati u na wan soni. Ma nöö di mi ko jei

di wëti dë ufö mi ko fusutan taa sö wan libi da hogilibi.

⁸ Ma nöö andi pasa? Fa mi jei di wëti dë, nöö hën mi ko si taa sëmëni soni dë a mi hati mi ta kë dee an ta kai ku Gadu. Ee i luku te i kaba, nöö a ta djei taa ka wëti an dë nöö hogilibi dë duumiduumi.

⁹ A fesi di ma bi sabi dee wëti u Gadu eti, nöö mi bi dë ta libi u mi seei waiwai. Soni an bi ta toobi mi. Ma di mi ko sabi dee wëti kaa, nöö mi ko si fa dee hogi pakisei dë hia a mi hati tjika. Nöö di lö libi di mi bi ta libi fiifii söndö soni ta toobi mi dë, nöö a ko kaba gbelin.

¹⁰ Nöö hën mi ko si taa dee wëti dee bi musu heepi mi u mi feni libi a Gadu, nöö de tja gaan paati ko a mi ku Gadu. Biga ma sa hoi de möönsö.

¹¹ Ee i luku ën te i kaba, nöö a djei taa dee hogifasi dee dë a mi hati tei dee wëti u Gadu ganjan mi. Biga mi bi mëni taa mi sa hoi de fu mi feni libi a Gadu, ma hii u di dë ma sa hoi de. Dëdë nöö mi bi o feni.

¹² Ma nöö fa mi taki ën dë seei, an dë taa dee wëti an bunu e. De bunu, biga de dë u Gadu. De dë wan leti soni gbelingbelin.

¹³ Wë nöö hën wë mi ta hakisi, dee sëmbe, dee bumbuu wëti naandë, de poi mi ku Gadu sö nö? Nönö e, na de. Ma di hogi di dë a mi hati aki kaa, hën wë tja mi ko a di lö sitaafu dë, faa musu ko a limbo taa gaan hogi logologo seei a dë. Biga a tei dee bumbuu wëti u Gadu dë kisi mi ku de, fu tja mi go kaba a söso. Nöö di soni mbei a pasa sö, fu mi musu ko sabi di fasi di dë a u libisëmbë hati aki, fa a hogi tjika.

Aki ta lei fa di hogilibi fuka Paulosu tjika.

14 Wë nöö u sabi taa dee wëti dee i si u ta taki aki, de kumutu a di Akaa u Masa Gaangadu. Ma nöö andi da di toobi? Wë di toobi dë a mi aki. Biga ma ta dë a di leiki u di Akaa u Gadu. A dë kuma dee hogi fasi u libisëmbë dee dë a mi hati aki, de bai mi tei ko saafuma u de.

15 Nöö andi mbei mi taki sö? Wë biga ma ta fusutan seei andi mi ta du. Biga di soni di mi ta kë du, nöö nëën mi ta du e, ma di soni di mi buuse gaan buuse, nöö te u mi mëni nöö mi du ën kaa. Ja si nöö?

16 Wë dee sëmbë, di ma kë du dee hogi soni dee mi ta du naandë, nöö hën da mi ta tei dee wëti u Gadu u gaan bumbuu soni.

17 Nöö hën wë mi ko si taa na mi seepi ta du möön e, ma dee hogifasi dee dë a u libisëmbë hati aki, de wë ta buta mi u mi ta libi di lö libi dë. I si nöö?

18 Nöö mi ko sabi taa fa mi dë aki, ma sa du na wan bumbuu soni möönsö a mundu e. Di lö soni dë an dë a di fasi u mi seei. Fu mi du bumbuu soni mi dë kabakaba, ma di kaakiti an dë a mi u mi du ën.

19 Biga di bunu di mi kë du nöö nëën mi ta du, ma di hogi di ma kë du seei nöö hën nöö mi ta du nöömö.

20 Hën mbei mi taki taa na mi wë ta du. Ma di hogi pakisei u libisëmbë di dë a mi hati aki, nöö hën wë i si buta mi u mi musu libi a sö wan wisiwasi fasi.

21 Wë sö a dë e, dee sëmbë. Wan soni ta wooko a mi liba hebi fu te mi go u go du wan bumbuu soni nöö hogi nöö mi ta du.

22 Fa mi dë aki, mi sa wai tumisi fu mi ta du kumafa dee wëti u Gadu taki.

²³ Ma nöö mi ta si taa wan oto soni dë ta wooko a hii dee pisipisi u mi sinkii tuu. A ta feti taanga ku dee wëti u Gadu dee dë a mi pakisei, ta hoi mi gingin a hogidu basu.

²⁴ Ee maingë, unfa seei mi o du te mi kumutu a di fuka aki basu? Ambë seei o puu mi a dee fasi u di sinkii u mi aki, fu ma musu paati ku Gadu?

²⁵ Wë gaantangi u Gadu di a dë taa a manda heepi ko a Jesosi Keesitu u Masa.

Wë da sö e, dee sëmbë. Fa mi dë aki, a mi hati mi ta kë dë saafu u Gadu ta piki dee wëti fëen, ma di fasi u mi ta buta mi saafu a hogilibi basu.

8

Aki ta lei fa di Akaa u Gadu sa puu u a hogilibi basu.

¹ Wë dee sëmbë, hii fa i si u këe di pena dë seei, ma an dë fuu panta. Biga fa u ku Masa Jesosi Keesitu nama tjika aki, nöö wa dë a pasi fu Gadu musu kuutu u tuwë go da sitaafu möön e.

² Biga di soni mbei. Di Akaa di u feni a Jesosi Keesitu, nöö hën abi libi. Nöö hën wë i si lusu u puu a hogilibi basu, be an feni u paati ku Gadu.

³ Fa i si Gadu bi da u dee wëti fëen dë, dee sëmbë, nöö de bi musu heepi u mbei libi fuu kai ku Gadu. Ma nöö de an bi sa heepi u sö e, biga dee fii ku dee kë fuu hati tapa u fu wa sa feni di heepi dë.

Nöö hën wë i si Gadu manda di Womi Mii fëen ko a goonliba aki. Nöö fa a ko dë, nöö sinkii fëen bi djei di fuu libisëmbë di ta du hogi aki, nöö ku ën a paka paima da u fu dee hogi du fuu. Nöö a sö wan fasi a kuutu di hogi di dë a u hati puu ën a u liba, be aan kaakiti a u liba möön.

⁴ Nöo fëen mbei libi fuu sa kai ku dee wëti u Gadu awaa a hii futu e, ee wa dë a di leiki u dee kë fuu hati möön ma u dë a di leiki u di Akaa u Gadu.

⁵ Dee sëmbë, un haika e. Ee di sösö kë fuu hati ta tii u, nöo a dee soni fëen woo ta buta pakisei. Ma ee di Akaa u Gadu ta tii u, nöo a dee fëen soni woo ta buta pakisei.

⁶ Nöo te i dë a di tii u di Akaa kaa nöo i feni libi u teego e, sösee i feni kötöhati tu.

Ma nöo ee di kë fuu libisëmbë hati ta tii i, nöo i ku Gadu paati kaa e. Ja abi di libi u teego.

⁷⁻⁸ Biga sö wan sëmbë i ku Gadu dë felantima. Fa i sai dë, ja kë saka i seei da dee wëti fëen. Nöo boiti di dë, ja o sa saka i seei da de tu, te i dë a sö wan fasi. Nöo ja o du wan bumbuu soni möönsö tu fu Gadu sa wai ku i.

⁹ Ma nöo ee di Akaa u Gadu hën ta dë a i naandë, nöo na dee sösö fii ku dee kë fii hati o ta tii i möön e. Di Akaa wë o tii i. Ma nöo ee wan sëmbë ja abi di Akaa u „Masa Jesosi„ Keesitu dë, nöo ja dë sëmbë fëen tu.

¹⁰ Ma ee Keesitu ta dë a i hati, nöo an dë fii panta e. Biga hii fa hogidu mbei sinkii fii o dëdë nöömö wan daka, ma töku di akaa fii hën abi di libi u Gadu kaa, biga Gadu mbei i ko bumbuu sëmbë nëen wojo.

¹¹ „Fa Gadu sai dë, dee sëmbë, na sösö kaakiti a abi e!„ Biga hën bi weki „Masa Jesosi„ Keesitu a dëdë toona dëen libi. Nöo ee di Akaa fëen dë a i hati, sösee tu a sa weki di sinkii fuunu naandë „di aan kaakiti, mbei a kisi kaakiti faa libi kumafa Gadu kë.“

¹² Dee sëmbë fuu dë, un haika e. Soni dë fuu musu du tuu, ma na fuu musu piki dee fii fuu hati möön e. Nönö.

¹³ Biga ee un libi a dee lö fii naandë, nöö woon dëdë paati ku Gadu fu teego. Ma ee un da di Akaa pasi faa tapa dee lö libi naandë, nöö woon feni di libi u Gadu.

¹⁴ Biga dee sëmbë dee ta libi a di leiki u di Akaa u Gadu, nöö de wë da mihi u Gadu e.

¹⁵ Nöö di Akaa di i si un kisi dë, an dë wan akaa di ta toona buta unu a katibo möön e, dee sëmbë, fuun musu ta dë fëëfëë hiniwanten kumafa un bi dë a fesi. Nönö. Ma a dë di Akaa u Gadu seei, di buta unu ko mihi u Gadu. Nöö hën mbei u ta kai Gadu “Taata”.

¹⁶ Biga di Akaa fëen ta piki ku di fuu akaa taa u da mihi fëen seei gbelin.

¹⁷ Nöö di u dë mihi u Gadu kaa, nöö hën da u dë a pasi fuu feni dee gudu fëen a bakaten. U ku „Masa Jesosi” Keesitu tuu o feni de makandi e. Biga ee u hoi a dee sitaafu dee u ta tja aki go dou, leti kumafa hën seepi bi hoi a dee fëen sitaafu a bi tja, nöö woo dë a dendu u di waiti fëen di a abi nöömö.

Aki ta taki u di waiti

di woo feni a bakaten.

¹⁸ Dee sëmbë o, fa mi wegi soni luku te mi kaba aki, nöö mi ko sabi gbelin taa dee sitaafu u ta tja aki an sa maaka seei ku di gaan waiti di dë a u aki u booko ko a döo a bakaten.

¹⁹ Un boo taki ën sö taa hii dee soni dee Gadu mbei kaa tuu dë setiseti ta luku di ten di Gadu o tja u dee sëmbë fëen ko a limbo ta lei taa u dë mihi fëen.

²⁰⁻²¹ Biga te di juu dë kisi, nöö woo feni di gaan waiti fuu di u musu abi. Woo kumutu a dëdë basu ko fii, nöö hii dee soni Gadu mbei tuu o feni di fii naandë tu.

Ma nöö fa u dë aki, dee soni Gadu mbei an sa ko wan wojo soni möönsö, dee sëmbë. Biga di soni mbei. De dë a wan hebi siba basu taa de o dëdë wan daka nöömö. An dë taa ku deseei kë wë de ko sö e. Gadu hën buta de sö, ma nöö a du ën ku wan pakisei taa a bakaten de tuu o toona kumutu a di siba dë basu.

²² Dee sëmbë, ee i luku soni u mundu te i kaba, nöö a djei kuma hii soni tuu ta dë a gaan fuka ta djëmë seei, leti kuma te bëë ta njan wan mujëë faa pai. Sensi a fesi te kisi tide a dë sö eti.

²³ Ma an dë taa dee soni dë nöö ta fuka e, ma u seei ta djëmë a u hati te na soni tu. U kë di ten ko poi, di Gadu buta faa tja u ko a lanti ko lei taa u da miii fëën. Biga te di juu dë kisi, nöö Gadu o tooka dee sinkii fuu aki puu u a dëdë basu. Nöö u sabi taa a o du ën tu, biga di Akaa fëën di i si a da u aki hën da di fosuwan fu hii dee bunu dee a abi faa da u a bakaten.

²⁴ Nöö di soni u ta taki aki, a bi dë a dendu u di heepi di u feni a Gadu, ma tökuseei an pasa sö eti. Hën mbei u fika ta mëni ën nöömö. Biga na wan sëmbë dë di te a si wan soni kaa, nöö a o fika ta mëni ën eti taa a o si ën. Biga a si ën kaa.

²⁵ Ma te u sabi taa u abi di soni kaa, hii fa wa si ën eti seei, ma woo dë ku gaan pasensi ta luku di juu faa dou fuu feni ën.

²⁶ Nöö wan oto gaan heepi dë möön. Hën da di Akaa u Gadu di ta heepi u a dee suwaki fasi fuu libisëmbë aki. Biga so juu wa ta sabi unfu fuu musu begi, ma di Akaa hën ta begi da u ku djëmë seei tee pasa di fan fu wan libisëmbë.

²⁷ Nöö Masa Gaangadu di sabi dee hati fuu finifini kaa ta fusutan andi di Akaa ta mëni te a ta

begi da u. Biga a ta begi a wan fasi di ta kai gbelin ku dee soni Gadu seei ta kë a u.

Aki ta taki fa u dë winima

a Masa Jesosi tjika.

²⁸ Dee sëmbë o, u sabi taa Gadu ta wooko hii soni tuu makandi u tja bunu ko da u dee sëmbë dee lobi ën. Biga u wë da dee sëmbë dee a kai fu di a abi wan pakisei ku u.

²⁹ Biga gaanduwe a fesi a bi sabi u kaa. Hën a tei u buta fuu ko djei di Mii fëën, be hën Mii musu dë di fosuwan a dendu u sëmëni hia oto mii fëën.

³⁰ Nöo te Gadu o buta wan sëmbë fii djei di Mii fëën, nöo a o kai i nöömö. Nöo te a kai i kaa, nöo a o mbei i ko bunu nëën wojo. Nöo te a mbei i ko bunu nëën wojo kaa, nöo a o da i di waiti fëën nöömö di i musu abi.

³¹ Wë andi seei u sa taki möön fu hii dee soni dee u jei naandë, dee sëmbë? Fa Gadu dë ku u a wan së tjika aki, nöo ambë seei o sa du soni ku u te a wini u?

³² Biga Gadu kai u gaan soni te a da u di fëën seei Mii. An hoi ën a baka, ma a mbei a paka di paima fuu hedi. Nöo ee sö wan gaan soni a du da u kaa, nöo na waiwai seei a o da u hii dee oto soni dee u abi fanöudu nö?

³³ Wë nöo mi hakisi möön, ambë tjika u tja u dee sëmbë Gadu tei ko sëmbë fëën go kaagi? Sëmbë an tjika e! Biga Masa Gaangadu seei tei u u bumbuu sëmbë kaa, an si föutu a u möön.

³⁴ Nöo ambë seei da di sëmbë sa kë tja u go kuutu da sitaafu? A sa kë Jesosi Keesitu nö? Nönö, an o du sö wan soni e. Biga hën dëdë da u kaa, nöo na di dë

nöö ma Gadu toona weki ën baka, nöö fa u dë aki a dë sindosindo a letimaun së u Gadu ta begi da u.

³⁵ Mi hakisi unu möön, dee sëmbë, ambë sa paati u ku „Masa Jesosi,” Keesitu, puu u a di gaan lobi di u dë aki? A sa kë toobi nö? Na seei. Fuka ö? Na seei. Wë ee sëmbë ta sitaafu u wë? Na seei. Wë ee gaan hangi ko wë? Na seei. Wë pena wë? Kwetikweti. Wë ee i jei taa wan gaan soni sa ko miti i wë? Na seei. Wë ee de ta ko a i ku ufangi wë? Na seei.

³⁶ Awa, kumafa i si i jei dë, sö wan soni dë sikifikikifi a Gadu Buku tuu taa:
Fii hedi u dë a dëdë buka hii daka.
De ta luku u seei kuma wanlö sikapu de ta tja go
koti gangaa kii.

Sö u dë a libisëmbë wojo e, dee sëmbë.

³⁷ Ma nöö tökuseei a hii dee soni u jei dë tuu, u dë gaanfa möön winima e! Biga di Sëmbë di i si lobi u aki sö hën wë wooko sö da u.

³⁸ Nöö hën mbei mi ko sabi gbelin taa na wan soni dë di sa paati u ku di fa Gadu lobi u tjika aki e. Na dëdë, na libi, na wan basia u Gadu Köndë ee nasö dee u didibi köndë, na wan soni u di ten u dë aki, na wan soni u bakaten tu, na wan makiti sa paati u puu a di lobi u Gadu aki.

³⁹ Na wan soni a liba ala, na wan soni a basu aki tu. Na wan kodo soni seei a hii di mundu di Gadu mbei aki abi di kaakiti u sa paati u ku di lobi di Gadu lobi u aki e, dee sëmbë, fu di u nama ku Jesosi Keesitu di Masa fuu.

9

Aki ta lei fa Gadu hei

dee Dju sëmbë tjika.

¹ Wë dee sëmbë, ka mi ku „Masa Jesosi,“ Keesitu nama tjika aki kaa, nöö mi o taki wan soni da unu, nöö na sipootu mi ta mbei e. Tuutuu soni mi o taki. Di Akaa u Gadu seei ta piki ku mi hati taa tuutuu soni mi o taki aki, dee sëmbë.

² Nöö mi taki e, fa i si mi dë aki, mi dë ku wan gaan fuka a mi hati ta kusumi seei nöömö te na soni.

³ I sabi faandi mbei ö? U dee sëmbë u mi dee dë Isaëli sëmbë kuma miseei. A ta hati mi da de teee, leti kumafa i si mi o fan aki, taa ee a bi sa dë sö, nöö mi bi sa kë u „Masa Jesosi,“ Keesitu jaka mi puu nëën fesi tuwë go kaba a sösö, ee dee Isaëli sëmbë u mi bi sa ko feni di libi u teego a mi kamian.

⁴ Biga wë fa i si de sai naandë, nöö de wë bi dë a pasi u de ko miii u Gadu, u de feni dee bunu fëën a bakaten. De wë Gadu bi lei di gaan waiti fëën kaa di a abi kuma Gadu. Ku de wë a bi mbei sëmëni buka, nöö söseei de a bi da dee wëti fëën, ku di fa u de musu ta dini ën ta begi a di Wosu fëën. De wë Gadu bi paamusi sëmëni gaan soni.

⁵ De abi dee nëbai gaan sëmbë fu goonliba tu, nöö a de wë Keesitu kumutu a libisëmbë fasi, hii fa a dë Gadu seei a hii soni liba, di dë u ta gafa nöömö. A tan sö.

Aki ta lei taa ja sa fia ku Gadu a di soni di a ta du.

⁶ „Ma hii fa Gadu bi hei u dee Dju sëmbë tjika seei, ma na hii u tuu dë apaiti sëmbë dëën e, dee sëmbë. Wë ma nöö fa mi fan naandë, nöö unfa fëën i mëni?“ I ninga taa dee paamusi Gadu paamusi dë, de an ko soni möönsö nö? Nönö, na di soni dë mi taki e. Ma mi taki taa na hii dee bakamii u Isaëli dë tuutuu Dju sëmbë a Gadu wojo.

⁷ Leti kumafa i si i sabi tu taa na hii sëmbe dee ta kai Abahamu gaan avo dë tuutuu bakamii fëen a Gadu wojo. Biga wë Gadu bi fan ku Abahamu taa: Fu dee bakamii fii,

nöö dee u Isaki mii nöö mi o tei konda e.

⁸ Nöö sö i si taa Gadu ta konda dee bakamii u di mii u Abahamu di a pai ku di paamusi u Gadu. An ta konda dee bakamii u di mii di a pai a libisëmbe fasi nöö.

⁹ Wë nöö haika bunu fa de pai Isaki e. Gadu kai Abahamu te a piki, a taa:

Luku, te kuma sö wan ten möön,

nöö mi o toona ko a i,

nöö Sala o dë ku wan womi mii a maun kaa.

Nöö ku sö wan paamusi u Gadu wë i si Isaki ko e.

¹⁰ Nöö sö a bi waka tu ku de tu mii u Lebeke de kai Esau ku Jakopu, dee de pai tulingi. Fa dee mii sai dë, di wan kodo tata nöö de abi, hën da Isaki, di gaan sëmbe fuu. De an tooka seei a di dë.

¹¹⁻¹² Ma nöö bifö Lebeke bi pai de tu mii dë, Gadu bi taki dëen taa:

Di gaan wan o saka a di pikiwan basu.

De an bi du bunu, de an bi du wogi seei, ufö Gadu taki sö. I si? Nöö di soni mbei a taki sö, fii musu si taa an ta nama seei a di du u wan libisëmbe, ma a ta nama nöö a di fa Gadu kai i. Söseei tu, i sa si taa fa Gadu pakisei faa buta wan soni ko, sö nöö a musu pasa nöömö.

¹³ A ko dë nöö kumafa de sikifi a di Buku taa: Jakopu hën mi tei, ma Esau hën mi disa.

¹⁴ Wë fa u fan dë, nöö unfä i mēni fëen, dee sëmbe? Kandë joo kē taa wë nöö Gadu an du bunu. Sö nö? Di lö pakisei naandë an musu ko a i seei.

¹⁵ Ja jei fa Gadu bi fan ku Mosesi ö? A taa: Mi ta a' tjalihati a di sëmbe di mi kē e.

Mi ta saa di sëmbë di mi kë.

¹⁶ Nöo da sö i ta si taa an ta hëngi a di kë u wan libisëmbë, nasö a di fa i ta biinga, ma a ta dë a di fa Gadu ta abi tjalihati da i tjika.

¹⁷ Dee sëmbë, wan jei fa Gadu fan ku Könu Falao nö? A taa:

Mi ko buli i fu mi sa lei fa mi a' makiti tjika,

be në u mi bai a hii goonliba.

Wan jei nö, dee sëmbë?

¹⁸ Wë nöo sö u ta si taa Gadu ta abi tjalihati da di sëmbë di a kë, nöo söseei tu te a kë a ta buta wan sëmbë faa abi möön taangajesi.

¹⁹ Nöo a kandë joo hakisi taa: “Wë nöo ee a dë sö, nöo unfa Gadu sa kuutu u ee wa kë piki ën buka? Nëën seei buta u sö nö? Ambë sa bia kumutu a di soni di Gadu kë du?”

²⁰ Aaa, sö i hakisi nö? Ma fa i sai dë libisëmbë nöo i dë, nöo i sa kai Gadu a kuutu ö? Haika e, ee wan sëmbë ta tëmbë ku doti, nöo unfa fëën i mëni? Ee a mbei wan soni, nöo di soni dë sa hopo hakisi ën taa: “Faandi mbei i mbei mi sö u du?” Nönö, an o sa taki sö e.

²¹ Fa i si di sëmbë ta wooko ku di doti dë, nöo a abi leti faa du ku ën kumafa a kë, na sö nö? Fa a sai dë, a sa tei wan pisi u di doti mbei paabi fu de sa du gaan bumbuu soni ku ën, nöo a sa toona tei wan oto pisi mbei paabi u de du wan möön lagi soni ku ën. Na sö nö?

²²⁻²³ Dee sëmbë o, andi i abi u taki u di fa Gadu ta wooko? Ja si fa a ta hoi pasensi ku dee sëmbë dee di hatiboonu fëën dë a de liba nö? Fa de sai dë, nöo de dë a pasi kaa u Gadu musu da de sitaafu kaba de a sösö. Nöo ee a bi kë lei kumafa hati fëën ta boonu ku de tjika, ku di fa a abi kaakiti tjika faa musu du

ku de, nöö a bi sa du sö o. Ma a ta hoi pasensi da de ufö. Nöö di soni mbei, biga a kë lei di Gadu fasi fëen da u dee oto sëmbë dee a abi tjalihati da. Biga u da dee sëmbë dee a seeka buta kaa fuu musu feni di gaan waiti fëen a bakaten.

²⁴ Nöö di waiti dë, nöö na u Dju sëmbë nöö Gadu kai fuu feni ën e, ma oto köndë sëmbë seei dë a dendu tu.

²⁵ Nöö a kai ku di soni Gadu buta di tjabukama fëen de kai Hosea fa a taki, taa:
Dee sëmbë dee an bi dë sëmbë u mi,
nöö de wë mi o kai mi sëmbë.
Di sëmbë di sëmbë an bi lobi seei,
hën mi o kai mi lobima.
Sö Gadu taki e.

²⁶ Hën Hosea taki möön taa:
Ka Gadu bi fan taa dee sëmbë dë
na sëmbë fëen de dë,
nöö leti naandë
de o kai de miii u di libilibi Gadu.
Sö nöö a ta pasa fa u dë aki ku dee sëmbë dee an dë Dju.

²⁷ Ma a di së u dee Dju sëmbë, di tjabukama de kai Jesaaja bi bai taa:
Dee Isaëli sëmbë sa hia
tee de dë kuma dee sandu sii u di ze bandja seei,
ma wan biti wan nöö o feni heepi a Gadu e.

²⁸ Biga fa Masa Gadu buta faa du ku di goonliba aki,
nöö te juu fëen kisi,
nöö a o du ën tjua puu wante a wan leti fasi söndö buuja.
Sö Jesaaja bi taki.

²⁹ Hën mbei a bi taki tu taa:
Ee na Masa Gadu di abi hii makiti

bi hoi wantu bakamii fuu a libi,
 nöö hii u tuu bi o kaba a sösö gbegedee
 leti kumafa a pasa ku dee sëmbë u dee köndë de kai
 Sodom ku Gomola.

³⁰ Wë nöö andi u sa taki u dee soni u jei dë, dee
 sëmbë? Dati wan taki, dee sëmbë na u Dju u bi taki
 Gadu kai dë, de an bi ta biinga seei u de ko bumbuu
 sëmbë a Gadu wojo e, ma tökuseei de ko sö o. Nöö
 unfu a waka? Di biibi de ko biibi, hën mbei. I si?

³¹ Ma dee Isaëli sëmbë u mi wë? De ta biinga u
 de hoi wëti dëdë ku libi seei fu de sa ko bumbuu
 sëmbë a Gadu wojo, ma fa i si i jei dë, de an ko sö
 möönsö e.

³² Faandi mbei? Fu di de an ta suku ën ku biibi,
 ma de ta suku ën ku du. Nöö hën wë i si de naki
 futu a di sitonu gbolo di di Buku bi taki.

³³ A taa:
 Dee sëmbë, un luku.
 Mi tja wan gaan sitonu ko buta
 „a dee Dju sëmbë u mi dendu.”
 Leti a Sion seei mi tjëen go buta.
 Nöö a dë wan sitonu
 sëmbë ta naki futu nëen ta kai.
 Hën ta tuwë sëmbë gbolou.
 Ma nöö ee wan sëmbë i ta biibi nëen liba,
 nöö aan ten di joo kisi sen a bakaten möönsö.
 Da sö e, dee sëmbë.

10

Aki ta lei fa dee Dju sëmbë

a' taangajesi tjika.

¹ Wë dee sëmbë, kumafa mi taki dë, nöö mi hati
 ta hangi seei u dee Isaëli sëmbë kuma mi musu feni

di heepi u Gadu. Mi ta begi Gadu gaanfa da de fu di soni dë.

² Biga miseei dë kotoigima u de taa de ta biinga taanga seei u de sa dini Gadu e, ma fa i jei dë, na ku fusutan o.

³ Biga de aan bisi ku di fa Gadu buta u sëmbë musu ko bumbuu nëën wojo. De an ta saka dëën seei, ma de ta hopo ta biinga nöömö ku dee wëti u de de ta hoi, fu de ko bumbuu nëën wojo.

⁴ Ma fa i si Gadu bi da de dee wëti dë, na u mbei de ko bumbuu nëën wojo e, ma fu tja de ko dou a „Jesosi„ Keesitu. Biga hën nöö sa mbei hiniwan sëmbë ko bumbuu a Gadu wojo, ee i ta biibi nëën liba. Nöö sô e.

⁵ Un boo toona mëni fa Mosesi bi taki da dee fesiten sëmbë fuu. A taa:

Di sëmbë di ta hoi hii dee wëti aki, nöö i feni di libi u Gadu.

Sô wë a taki e, kumafa i musu hoi wëti tjika ufô i sa ko bumbuu a Gadu wojo.

⁶⁻⁷ Ma haika fa a taki u di fa i sa ko bunu a Gadu wojo ku biibi. A taa:

Wan musu peevu hakisi a unu hati taa:

“Ambë o subi go a liba ala go tei heepi tja ko da u?”

Ee nasô, “Ambë sa saka go a goonbasu go tei heepi ko da u?”

Nöö a di soni dë i musu si taa an taanga sô fii du fa Gadu kë. An nama seei a soni di woo du ku u kaakiti. Biga na u bi subi go a liba ala go tei „Masa Jesosi„ Keesitu tja ko dëdë da u e. Nöö sôseei di a dëdë nöö na u saka go a goonbasu ala go tei ën tja ko baka. Na sô u ta feni di heepi u Gadu.

⁸ Ma nöö a dë leti kumafa i si Mosesi bi toona taki dë möön, a taa:

Di taki, a dë a i seei naandë.

A dë leti a i buka kakisa ku i hati dendu.

Nöö di Buka di i si u ta tja ta konda da sëmbë aki, nöö hën nöö wë di dë e. An nama a du, ma a nama a biibi.

⁹ Biga ee i jabi i buka piki taa Jesosi hën nöö da Masa u mundu, nöö i biibi a i hati taa Gadu bi weki ën a dëdë toona dëën libi, nöö i feni di heepi u Gadu kaa.

¹⁰ Biga ku i hati i ta biibi, nöö hën ta mbei Gadu ta si i kuma bumbuu sëmbë. Nöö ku i buka i ta piki taa Jesosi da Masa, nöö hën ta mbei i sa feni di heepi u Gadu fu ja lasi go kaba a sösö.

¹¹ A dë leti kumafa di Buku u Gadu bi taki dë kaa taa:

Di sëmbë di ta biibi nëën liba,
an o kisi sen a bakaten möönsö.

¹² Nöö ee i dë Dju sëmbë, ee ja dë Dju, na wan sëmbë dë a fesi a di soni aki e. Biga u tuu abi di wan Masa a u liba, nöö a abi bunu te a hia ta da hiniwan sëmbë di ta kai ën në ta suku heepi nëën, ee i dë Dju, ee ja dë Dju.

¹³ Biga di Buku taki taa:

Hiniwan sëmbë di ta kai Masa në
o feni di heepi fëën.

¹⁴ Wë ma fa mi fan naandë, mi kë hakisi unu wan soni. Unfa sëmbë o sa kai wan sëmbë në ee de an ta biibi nëën liba? Nöö unfa de sa biibi nëën liba ee de an jei soni fëën wan daka? Nöö unfa de o du jei soni fëën, ee sëmbë an kondëën da de?

¹⁵ Nöö unfa wan sëmbë sa kondëën da de ee de an mandëën go faa kondëën? Hën mbei de sikifi a di Buku taa:

Di futu u di sëmbë di ta tja wan bunu njunsu ko,
nöö a dë gaan waiti soni seei.

16 Nöo sö a dë tuu e. Ma hii fa sömëni Dju sëmbë ko jei di buka u Gadu kaa, ma na de tuu piki o. Ja jei fa Jesaaja bi hakisi nö? A taa:

“Masa o, ambë seei ta biibi di buka u ta tja aki baa?”

17 Wë nöo kumafa u bi taki dë, dee sëmbë, nöo sö a dë e. Biga te i jei di buka u Gadu ufö biibi ta ko a i hati, nöo di buka u Gadu dë hënseei da di u Keesitu di u ta konda aki kaa.

18 Nöo mi hakisi, dee Dju sëmbë an jei di buka nö? Awa, de jei ën o. Ja jei fa di Buku taki u dee bosikopuma u Masa ö? A taa:

Töngö u de ta piki a hii di mundu.

A hii dee kamiankamian u goonliba tuu seei sëmbë sa jei dee soni de ta taki.

Sö di Buku taki e.

19 Wë nöo mi toona hakisi möön, a sa kë taa dee Isaëli sëmbë an bi fusutan di buka nö? Na di soni dë! Ja si fa Gadu buta Mosesi faa sikifi nö? A taa:

Mi o mbei un haun da wanlö pei sëmbë

dee an bi dë wan nasiön.

Fa un ta si de kuma wanlö sösö sëmbë söndö fusu-tan dë,

ma de o ko dë a unu fesi,

nöo di juu dë hati fuunu o boonu seei.

20 Nöo söseei Jesaaja konda wan soni limbolimbo, an bi fëëë u taki ën. A taa:

Gadu taki taa,

“Wanlö sëmbë ko feni mi dee an bi ta suku mi seei.

Mi tja miseei ko a limbo da wanlö sëmbë

dee an bi ta hakisi fa u mi möönsö.”

21 Ma fu dee Isaëli sëmbë a taa:

“Ndeti ku didia mi ta tëndë maun da de,

ma de ta hai baka.

De an kë piki mi buka.

Fa de sai u de dë,
de an kë tan seei a di tii u mi basu möönsö.”
Sö Gadu taki u dee Dju sëmbë u mi e.

11

Aki ta lei fa dee sëmbë na u Isaëli feni pasi u ko a Gadu.

¹ Wë nöö fa mi taki naandë, dee sëmbë, a sa kë un sa mëni taa Gadu tuwë dee Dju sëmbë fëen nō? Kwetikweti. An tuwë de e. Biga wë miseei da wan Dju sëmbë tu. Böngö u Abahamu seei mi dë. De pali mi a di lö u Benjamin. I si?

² Nöö Gadu an tuwë dee sëmbë fëen dee a bi tei a fesi e. A ta mëni de eti.

Wan jei fa di Buku u Gadu taki u di tjabukama de kai Elia nō? Elia kaagi dee Dju sëmbë fëen da Gadu. A taa:

³ Masa o, fa u dë aki, hii dee tjabukama fii tuu de kii e,

nöö dee sitonu tafa ka u bi ta tjuma soni da i, de booko de tuu fiaa puu.

Mi wanwan tö nöö da Isaëli sëmbë fika ta begi i eti.

Nöö na di dë nöö,

ma de dë a mi baka seei u kii mi puu nöömö.

Sö Elia taki.

⁴ Ma nöö unfu Gadu piki ën? A taa:

Na di soni dë e.

Mi hoi sëbën dusu sëmbë da miseei

dee an tjökö kini a goon da Baali wan daka.

„Biga Baali hën da di pindigadu sëmbë bi ta begi a di ten dë.”

Nöö sö Gadu fan ku Elia e.

⁵ Nöo söseei a dë fa u dë aki tu e, dee sëmbë. Wanlō Dju sëmbë fika eti, dee Gadu tei fëen seei ku ën bunuhati.

⁶ Ma nöo ee a dë taa ku bunuhati a tei de, nöo an dë taa soni de du mbei e. Biga wë ee sö, nöo nëen da bunuhati möön.

⁷ Wë andi u sa taki u di soni aki baa? Fa Isaëli sëmbë ta biinga fu de ko bunu a Gadu wojo tjika dë, ma di gaan së u de an feni ën möönsö. Dee Gadu tei a de dendu, de nöo feni ën, nöo dee otowan ko abi möön taangajesi.

⁸ A ko leti kumafa i si de sikifi a di Buku taa: Gadu buta de ko dë doon sö. A da de wan pei wojo fu de an musu ta si soni fëen möönsö, ku wan jesi u de an musu ta jei soni fëen tu, te kisi tide eti.

⁹ Nöo Dafiti seei bi taki tu u dee lö Dju sëmbë dë. A taa:

Di soni de ta tei hebi kuma soni u njan u de dë, a musu bia wan taapu da de u kisi de.

A musu dë kuma tatai a pasi da de, nasö wan sitonu fu de naki futu kai, u de feni di sitaafu nöömö di de musu feni.

¹⁰ Fa de sai u de dë, wojo u de musu ko dungu, be de an ta si soni möön.

Hiniwanten de musu dë ku fuka, kuma wan sëmbë di ta waka bendibendi nöömö. Sö Dafiti taki e, u dee lö sëmbë dë.

Aki ta taki fa dee sëmbë an dë Dju ko a dendu u di heepi u Gadu.

¹¹ Wë mi hakisi möön taa, fa dee Dju sëmbë naki futu dë, nöo de kai fu nöömö nö? De an o hopo möönsö nö? Aai, de o toona hopo e. Ma nöo fa i si de kai fu wan pisiten dë, hën wë mbei un dee

oto köndë sëmbë feni di heepi u Gadu. Nöö di soni mbei a ko sö, fu dee Dju sëmbë musu haun ku unu.

¹² Biga di kai i si de kai dë, hën wë mbei un dee otowan feni dee gudu u Gadu te a hila. Nöö unfa seei a o dë baa te dee Dju sëmbë toona ko a di kamian fu de feni hii dee gudu Gadu bi buta da de baka? Di juu dë, na dee gudu o ko möön hila da hii sëmbë nö? Awa, sö wë a o dë e.

¹³ Wë fa mi ta fan aki, dee sëmbë, nöö mi ta fan ku un dee sëmbë na Dju ufö. Nöö fa i si Gadu buta mi tjabukama fëen u ta konda di Buka da unu aki, nöö mi ta kai di wooko gaan soni e. Mi ta hopo ën seei.

¹⁴ Biga ku ën mi sa buli dee Dju sëmbë u mi be de haun ku unu, nöö a kandë a di fasi dë so u de sa bia ko feni di libi u teego tu.

¹⁵ Kumafa u taki dë kaa, dee sëmbë, Gadu disa dee Dju sëmbë fu wan pisiten e, nöö hën mbei un dee oto köndë sëmbë feni pasi fuun ko dë bunu ku Gadu. Nöö unfa seei soni o waka un mënì te Gadu o tei dee Dju toona tja ko nëen baka? Di soni dë, an o bigi ö, leti kuma te wan sëmbë dëdë toona weki baka? Aai, sö a o bigi tjika e.

¹⁶ Un boo mënì di soni u ta taki aki kuma te wan sëmbë ta dian boon. Ee a da Gadu wan pisi u di boon, nöö nëen da hii di boon tuu dë apaiti dëen ö? Söseei ee wan pau dë nöö di lutu fëen dë apaiti da Gadu, nöö na hii dee maun fëen tuu o dë apaiti dëen tu nö? Wë nöö sö a dë ku u dee Dju sëmbë tu. „Fa dee gaan sëmbë fuu bi dë apaiti sëmbë u Gadu tjika dë, nöö söseei u dee bakamii u de dë tu.”

¹⁷ Di fa Gadu ta wooko aki, nöö u sa mënì ën tu kuma wan sëmbë di abi di wooko ta tei wanlö oto pau maun tja ko mindi a wan oto pau, faa musu

pai möön bunu fuuta. Nöö hën wë de bi abi wan pau ta pai di fuuta de ta kai oleifi. Hën de koti so u dee maun fëën puu. Hën de koti dee maun u wan matu oleifi di de an bi kiija seei, hën de tja de ko mindi a dee kamiankamian u di bumbuu pau di de ta kiija a ganda. Nöö fa de tja dee maun ko mindi dë, fu de feni di fatu u di bumbuu pau di ta kumutu nëën lutu, be de ko bumbuu soni.

¹⁸ Wë nöö dee paumaun i si de tja ko mindi dë, nöö un dee sëmbë na Dju wë e. Nöö di bumbuu pau i si dë, Dju sëmbë wë u kë taki. Nöö fa i si un nama naandë, nöö wan musu sai dë ta njan buka ta wisiwasi dee oto maun u di pau dee de bi koti puu naandë e. Biga wë fa i si un sai dë, nöö dee lutu u di pau ta hoi unu, na unu ta hoi dee lutu.

¹⁹ Wë a kandë i sa taa: “Awa, wë de koti dee di dë puu u de tei u a de kamian, na sö nö?”

²⁰ Tuu wë e, ma fa i si de koti dee maun dë, fu di de an kë biibi hën mbei de koti de puu. Nöö fu di uun biibi hën mbei wë un ko nama naandë. Nöö un musu mëni unu seei be wan abi gaan fasi. Un musu fëëë seei.

²¹ Biga ku dee maun u di pau seei wë Gadu wooko sö. Nöö unfa un mëni a o wooko ku unu dee an bi dë maun u di pau seei, ma nama nöö de tja unu ko nama dë? Ee wan biibi, nöö na hesihesi Gadu sa koti unu puu tu nö?

²² Söö. Wë dee sëmbë, ee i buta pakisei bunu a dee soni u ta taki aki, nöö i o si fa Gadu abi bunuhati tjika, nöö i o si fa Gadu ta gandji da sëmbë tjika tu. Biga a gandji seei da dee sëmbë dee i si kai kumutu a di kamian de bi sai dë. Ma nöö a a' bunuhati da unu, ee un tan a di kamian nöömö faa

sa lei unu di bunuhati fëen. Ma ee na sō, nōō sōseei a o koti unu puu tu.

²³ Fa dee Dju sēmbē dee u taki sai dē, ee de disa di taangajesi fasi u de toona ko biibi, nōō Gadu o toona tja de ko nama baka ka de bi dē. Biga a abi kaakiti tjika faa du di soni dē e.

²⁴ Un boo pakisei wan oto futu u di nōngō aki, dee sēmbē. Fa i si Gadu koti dee paumaun puu dē, nōō de wē bi dē u di bumbuu pau seei. Nōō hēn wē a du wan soni di toobi libisēmbē fusutan. Biga unu dee bi dē a matu a tei tja ko nama a di kiijakiija oleifi pau a ganda dē. Nōō fa a heepi unu tjika dē, nōō na hesihesi a sa toona tei dee maun dee bi dē u di pau seei toona tja ko nama baka nō?

Aki ta lei taa Gadu an disa dee Isaēli sēmbē fëen u kooo.

²⁵ Dee sēmbē u mi dē, mi o taki wan soni aki awaa di bi dē wan tjubitjubi soni a Gadu hati, ma fa u dē aki an musu dē sō möön. Un musu fusutēen, ee nasō nōō un sa kisi gaan fasi.

Un haika e. Fa u dē aki, sōmēni u dee Isaēli sēmbē mbei taangajesi da Gadu tuu, ma fu wan pisiten nōō. Nōō te hii dee oto kōndē sēmbē dee o ko a Gadu ko a biibi kaa,

²⁶ nōō baka u di dē nōō dee Isaēli sēmbē seei o bia ko a Gadu awaa u de feni heepi nēen. Nōō di ten dē a o dē leti kumafa Gadu bi taki a di Buku. A taa:

Leti a dee Isaēli sēmbē dendu dē di Heepima o kumutu,
a Sion seei.

Nōō a o puu dee bakamii u Jakopu a di fa de sai dē, be de bia ko ta mēni mi.

²⁷ Nōō sō wan buka mi o mbei ku de e:

mi o puu dee hogi du u de a de liba.
Sö Gadu bi taki e, u dee Dju sëmbë.

²⁸ Te i luku te i kaba a di fa dee Dju sëmbë an kē piki di Buka u Masa Jesosi u ta konda aki, nöö de ku Gadu ko dē gaan felantima fu di soni dē hedi e. Ma fa de ku ën ko felantima seei, ma un feni wini nēën, biga hën wë mbei di Buka ko a unu. Ma tökusee a lobi dee Dju sëmbë eti o, fu dee gaan sëmbë u de hedi.

²⁹ Nöö dee bunu dee a buta da de kaa, ku di fa a kai de ko sëmbë fëën, dee lö soni dē an o sa puu möönsö.

³⁰ Fa i si un bi sai dē, dee sëmbë, nöö a fesi wan bi ta piki Gadu buka seei. Ma fu di dee Dju sëmbë an piki, hën wë mbei un feni di tjalihati u Gadu.

³¹ Nöö te kuma tide eti dee Dju sëmbë an ta piki Gadu buka möönsö. Nöö di soni mbei, fu Gadu musu a' tjalihati a de liba leti kumafa a bi abi tjalihati fuunu.

³² Nöö hën da te i luku soni te i kaba, nöö joo si taa a di wan fasi dē Gadu ta heepi hii sëmbë tuu. Biga a disa u tuu be wa piki hën buka, fu a bakaten a sa feni pasi lei u di tjalihati fëën, ee i dē Dju, ee ja dē Dju.

Aki Paulosu ta gafa Gadu.

³³ Ke maingë, un luku fa di köni u Gadu fundu tjika! Un luku fa a sabi soni tjika maingë! Un luku fa a gudu tjika. Fa a ta kuutu soni buta, na wan sëmbë seei sa dē u suku fini nēën te a fusutëën möönsö. Na wan sëmbë sa fusutan tu fa Gadu ta buta soni faa waka.

³⁴ [A dē leti kumafa i si Jesaaja sikifi a di Buku, a hakisi taa:]

Ambë seei sa sabi di pakisei u Gadu, andi dë nëën?

Ambë seei dëën lai wan daka taa sö a musu du?

³⁵ Ambë da Gadu soni wan daka faa musu go
hakisi ën soni baka?

Un sëmbë seei baa?

³⁶ Biga nëën wë hii soni ta kumutu ko e.

Hën ta hoi hii soni fu de an kaba a sösö,

nöö de tuu o toona ko fëën nöömö tu.

Fa a sai dë, hën nöö musu abi hii nëbai fu teego.

A tan sö.

12

Aki ta lei fa i musu hopo i seei

da Gadu tjika fii libi

kumafa a kë.

¹ Söö. Wë un dee sëmbë u mi o, wan si fa Gadu abi tjalihati da u nö? Wë nöö hën mbei mi begi unu gaantangi baa, be un hopo unu seei ku telu da Gadu e, kuma wan libilibi paima apaiti wan i ta tuwë dëën fu dëën tangi. Nöö a o suti dëën seei. Nöö te un du sö kaa, nöö hën da un ta dini ën a wan tuutuu fasi.

² Fa i si un sai dë, dee sëmbë, wan musu ta djeesi dee sëmbë u di goonliba aki dee na sabi Gadu a dee soni de ta du. Ma i musu da Gadu pasi faa tooka di pakisei fii, be i ko abi wan hii oto pakisei. Nöö joo sabi u wegi soni luku fii sabi andi Gadu kë. Biga di soni Gadu kë, a dë wan gaan bumbuu soni e. A dë wan gbelingbelin soni da i fii tei ku piizii.

³ Dee sëmbë o, fa Gadu buta mi a sö wan gaan wooko ku ën bunuhati aki, nöö fëën mbei mi ta fan ku hiniwan fuunu taa ja musu luku i seei hei möön fa i dë e. Ma i musu ta wegi i seei ku bumbuu

pakisei ta luku andi Gadu buta da i fii tei wooko ku
ën ku biibi.

⁴Ja si fa di sinkii fuu aki dë nö? A abi sömëni pisi,
ma de an ta du di wan wooko.

⁵Wë sösei a dë a u tu kuma biibima. Fa u
ku „Jesosi„ Keesitu nama aki, nöö u dë hia seei,
ma töku u dë kuma di wan kodo sinkii nöö, nöö
hiniwan fuu dë kuma wan kamian fëen.

⁶Biga fa Gadu paati dee köni fëen da u ku ën
bunuhati aki, ma nöö de an dë di wan fasi e. De dë
peipei. Nöö fëen mbei ee wan fuunu sai naandë,
nöö Gadu da i di köni fii ta kisi fan nëen ta konda
da otowan, nöö be i du ën kumafa di biibi fii dou.

⁷Ee Gadu da i di köni fii ta heepi otowan, nöö be i
du di dë. Ee Gadu da i di köni fii ta lei otowan soni,
nöö be i ta lei nöö.

⁸Ee Gadu da i di köni fii ta da otowan hati, nöö
be i du di dë. Di sëmbë Gadu da di köni faa ta puu
otowan a fuka nöö be a du ën söndö landa e. Ee
Gadu da i di köni fii dë fesima ta tii oto sëmbë, nöö
be i du ën ku hii i kaakiti. Ee wan sëmbë Gadu da
i tjalihati fii ta heepi otowan, nöö be i ta du ën ku
piizii söndö konda soni a buka. „Nöö a di fasi dë,
woo ko dë wan sinkii telutelu.“

⁹„Söö. Nöö awaa mi o taki peipei soni kumafa fii
libi kuma biibima.“ A di fosu kamian di lobi fuunu
musu dë söndö ganjan. Nöö i musu buuse hiniwan
soni di i si taa hogi, biga ku bunu soni nöö i musu
ta nama.

¹⁰Un musu ta fii makandi kuma baaa ku baaa,
nöö be i ta hopo di otowan fii möön fa i ta hopo i
seei.

¹¹Dee sëmbë, wan musu dë malëngëmalëngë e.
Ma i musu ta dë gaagaa sabi taa Masa hën i ta dini.

¹² Un musu ta wai nöömö e, fu di un sabi taa woon feni dee bunu u Gadu dee a bi paamusi u. Nöö un musu ta tja sitaafu ku pasensi e. Nöö un musu ta begi nango nöömö tu. Wan musu disa.

¹³ Nöö un musu ta heepi dee oto sëmbë u Gadu a dee soni de abi fanöudu. Nöö be un ta tei sëmbë ku wai a unu wosu tu.

¹⁴ Ee wan sëmbë ta toobi i ta du hogihogi ku i, nöö na sibëen e, ma wensi bunu dëen.

¹⁵ Ee i si wan sëmbë ta wai, nöö wai ku ën e. Ee i si wan sëmbë ta këë, nöö këë ku ën makandi.

¹⁶ Biga fa un sai dë, un musu ta libi ku wan hati makandi. Ja musu mbei taa i hei te nöö ja sa nama ku lagi sëmbë. Ja musu abi gaan fasi.

¹⁷ Ee wan sëmbë du hogi ku i, nöö ja musu toona du hogi ku ën baka. Ma i musu ta biinga fii libi a wan leti fasi a hii sëmbë fesi.

¹⁸ Nöö i musu biinga fii libi fiifi ku hii sëmbë, ee i sa.

¹⁹ Un dee lobi mati u mi dë, un haika e. Wan musu paka hogi ku hogi baka, ma un musu disa pasi da di hatiboonu u Gadu. Wan jei fa Gadu taki a di Buku ö? A taa:

Fu tei paima a sëmbë, nöö mi a fika da.

Te wan sëmbë du hogi, nöö mi o pakëen nöömö.

Sö Masa Gadu taki.

²⁰ Ma nöö unu, wan musu du sö e. Biga di Buku taki möön taa:

Ee hangi ta kii di felantima fii, nöö dëen soni u njan.

Ee dëewata kisi ën, nöö dëen wata a bebe.

Biga te un du sö kaa,

nöö a o hati ën kuma i tuwë zonka ku faja nëen hedi djolou.

21 Sö wë e, dee sëmbë. Na da hogi pasi faa wini i e, ma i musu wini hogidu ku bunulibi.

13

Aki ta lei fa u musu libi

ku dee tii lanti buta.

¹ Wë awaa woo konda da unu fa fuun musu libi ku lanti. Un haika e, hii sëmbë musu ta saka a dee tii u lanti basu e. Biga fa dee tii sai naandë, nöö na wan kodo u de dë di na Gadu buta. Biga hii dee tii u lanti dee dë kaa, nöö Gadu wë buta de.

² Nöö fëen mbei ee wan sëmbë ja kë saka a di tii u lanti basu, nöö a di sondi di Gadu buta basu wë ja kë saka. Nöö dee sëmbë dee ta libi sö, sitaafu wë de ta hai ko a deseei liba e.

³ Biga ee wan sëmbë i ta libi bunu, nöö ja o ta fëëe dee tiima. Ma dee sëmbë ta du hogi nöö de musu dë ku gaan fëëe a hati da de. Hën mbei ee i kë kumutu a di lö fëëe naandë basu, nöö i musu bia ko ta libi bunu, nöö joo feni bunu në a lanti tu.

⁴ Biga fa i si dee tiima sai naandë, dee sëmbë, nöö futuboi u Gadu wë de dë e, fu de tja bunu ko da unu. Ma nöö ee i ta du hogi, nöö fëëe nöö fii fëëe. Biga dee sondi de ta tja a de bandja ta lontu ku de naandë, nöö na u sösö de ta tja de. Fa i si de sai dë, futuboi u Gadu de dë e, nöö ee de kisi i u da sitaafu, nöö hën di hatiboonu u Gadu wë i si ko a i liba dë kaa.

⁵ Fëen mbei a fiti fii saka i seei da di tii u lanti e, na fu di i ta fëëe sitaafu wanwan nöö, ma fu di ja musu ta dë ku latjahati taa ja ta libi bunu.

⁶ Nöö fu di dee tiima dë futuboi u Gadu kaa, nöö hën mbei u musu ta paka lanti möni tu. Biga di wooko de ta du dë musu nango nöömö.

⁷ Nöö un musu ta paka de kumafa a fiti. Ee möni fuun da de, nöö un da de e. Ee a dë fuun lesipeki de, nöö un lesipeki de. Ee a dë fuun hei de, nöö un hei de.

Aki ta lei fa u musu libi

ku dee otowan fuu.

⁸ Dee sëmbë, un haika e. Wan musu abi oto paima a unu liba fuun paka möönsö, boiti di paima di un abi kaa taa un musu ta lobi unu seei makandi. Biga di sëmbë di ta lobi di otowan fëën, nöö hën ta hoi hii dee wëti u Gadu tuu.

⁹ Biga dee soni dee i si Gadu taki naandë sö, kuma ja musu waka ku wan mujëë di na mujëë fii u wosu, ja musu kii sëmbë, ja musu fufuu, ja musu haun, ku hii dee oto wëti tuu dee Gadu buta da u, nöö a di wan kodo wöutu aki nöö de tuu nama taa i musu lobi di otowan fii kumafa i lobi i seei.

¹⁰ Biga di sëmbë di lobi di otowan fëën kaa, nöö an o du hogi ku ën e. I si? Fëën mbei baa lobi hën wanwan tö sa mbei i ta hoi hii dee wëti u Gadu tuu ku telu.

¹¹ Fa i si u ta fan ku unu aki, dee sëmbë, nöö sö fuun musu libi e, fu di un ko abi fusutan u di ten u dë aki. Biga wë di ten Gadu buta faa heepi u nöö a ko möön zuntu möön leki di ten un bi ko a biibi dë. Fëën mbei un musu weki a duumi buli seei.

¹² Fa u dë aki, di ndeti ta kule hesihesi ta pasa, nöö didia ta jabi ta ko. Wë nöö be wa libi kuma dee hogilibima dee ta du soni a ndeti tjubitjubi fu sëmbë an musu si de e. Nönö. Di lö libi dë u musu disa, nöö un mboo libi a wan limbolimbo fasi. Hën

o dë kuma u dë ku fetilai bisibisi fu di didibi an sa wini u.

¹³ Biga u musu libi a wan fasi di fiti, kuma a didia nöö u ta libi.

Wan musu hai ko dë a wan kamian ta bebe ta dööngö ta bai ta kai olo ta du soni e. Wan musu ta booko dee wëti u Gadu a di së u manu ku mujëë tu, ta du pepei soni dee na fiti. Söseei tu wan musu ta kisi toobi ku unu seei ta haun ku unu na unu.

¹⁴ Ja musu ta suku unfa fii sa da di sinkii fii okasi faa piki dee taku kë fii hati e. Ma be di libi u Masa Jesosi Keesitu dë a unu fu hii sëmbë sa si, kuma wan waiti koosu di un ta bisi hiniwan daka.

「Sö fuun libi e, dee sëmbë, nöö Gadu o abi piizii ku unu.」

14

Aki ta lei fa i musu libi ku wan

oto biibima di i ku ën an ta kai

a di soni un ta du.

¹ 「Söö. Wë awaa woo taki a dee soni liba dee biibima ku biibima an ta kai ku deseei a de.」 Fa un sai naandë sö, ee wan sëmbë biibi fëën suwaki te a ta dë a wanlö wëti basu di unu ku ën an ta kai a di wan, nöö un tei ën sö nöö e. Ja musu ta kuutu nëën liba u dee lö soni dë hedi.

² Kandë wan sëmbë biibi fëën taanga tjika te a sa njan hii soni. Di otowan biibi fëën suwaki tee hën an sa njan hii soni, guluntu wanwan nöö a ta njan.

³ Wë ma nöö di sëmbë di ta njan hii soni dë an musu ta mbei di otowan fa e. Nöö söseei di sëmbë di an ta njan hii soni, guluntu nöö a ta njan, nöö an musu ta kuutu di sëmbë di ta njan hii soni, biga Gadu tei ën kaa.

⁴ Biga ambë da i fii kuutu a wan sëmbë liba di an dë futuboi fii? Na soni fii di dë e. Nöo ee a kai, ee an kai, di dë di Masa fëen hën musu sabi. Nöo an o kai tu, biga Gadu abi kaakiti tjika faa hoi ën fu an kai.

⁵ A kandë wan sëmbë ta hoi wan daka apaiti möön dee oto daka. Di otowan ta luku hii daka tuu di wan fasi nöo. Ma fa de ta du ën dë, hiniwan u de musu sabi gbelin nëen hati taa Gadu kë faa du sö e.

⁶ Di sëmbë di ta hei wan daka möön dee oto daka, nöo Gadu hën a ta hei ën da. Di sëmbë di u taki ta njan hii soni dë, a ta du sö fu di a si taa a kai ku Gadu, nöo a ta da Gadu tangi nëen liba. Söseei di oto sëmbë dë tu. Fa hën an ta njan hii soni dë, a dë fu di a si taa Gadu an kë faa njan mën, nöo a ta da Gadu tangi u dee soni dee a sa njan.

⁷ Dee sëmbë o, na wan kodo fuu ta libi fuu seei e, nöo na wan kodo fuu ta dëdë fuu seei tu.

⁸ Ee u dë ku libi, u dë u Masa. Ee u dëdë, u dë u Masa. Fëen mbei ee u dë ku libi, ee u dëdë, fu Masa nöo u dë nöömö.

⁹ Biga fa Keesitu dëdë toona weki ko libi baka dë, nöo a du ën sö faa musu dë Masa a libisëmbë ku dëdësëmbë tuu liba.

¹⁰ Nöo di a dë Masa fuu tuu kaa, nöo faandi mbei i ta taanpu ta kuutu a di otowan fii liba möön? Ee nasö, faandi mbei i ta sösö di otowan fii u du? Wë biga te wan daka u tuu seei o hai ko a di kuutu bangi u Gadu, faa kuutu soni fuu.

¹¹ Wan jei fa a dë a di Buku ö? Gadu taki e, taa:
Fa i si mi ta libi nöömö aki,
nöo mi soi taa hiniwan sëmbë seei kaa o tjökö kini
a mi fesi nöömö wan daka.

Nöö söseei hiniwan sëmbë o jabi ën buka piki mi a
dee soni dee a bi du.

Sö Gadu taki e.

¹² Nöö sö i si taa hiniwan fuu o piki Gadu a dee
soni dee u seei bi du.

¹³ Nöö fëen mbei u musu disa di kuutu u ta kuutu
di otowan fuu. Nöö be un mëni unu seei bunu tu
fu wan musu buta wan sitonu a pasi fu di otowan
fii naki futu kai.

¹⁴ Dee sëmbë o, ka mi ku Masa Jesosi nama tjika
aki, nöö mi sabi gbelin a mi hati taa na wan soni
u njan seei abi tjina. Ma töku ee wan sëmbë si taa
a abi tjina, nöö nëen dë a abi tjina tuu.

¹⁵ Nöö ee joo njan wan soni ma i sabi taa ee i njan
mën a o buta di otowan fii a fuka, ma i ta njan mën
sö nöö, nöö hën da ja ta libi kuma i lobi di sëmbë dë
e. Haika e, ja musu mbei di otowan fii kaba a sösö
fu di i kë njan wan soni hedi. Biga hënseei tu Masa
Jesosi Keesitu bi dëdë da.

¹⁶ A kandë i ta si wan soni taa a bunu fii du ën,
ma di otowan fii hën an si ën sö. Wë nöö ja musu
du ën a wan fasi faa feni i kosi taa hogi i ta du. Na
tja i seei go a dee lö fia dë.

¹⁷ Biga wë fa Gadu ko dë könu a u liba ta tii u aki,
nöö an nama a soni u njan ku soni u bebe. Nönö.
Ma a nama a di fa i dë a di Akaa u Gadu leiki ta libi
a wan leti fasi ku kötöhati, ku piizii.

¹⁸ Nöö hiniwan sëmbë di ta dini Jesosi Keesitu a
di fasi dë, nöö ku i Gadu ta wai. Nöö dee oto sëmbë
o si taa i ta libi bunu tu.

¹⁹ Söö. Dee sëmbë o, un boo biinga ku dee soni
dee sa mbei u dë fiifi ku u seei, ku dee soni dee sa
heepi u fuu ko a fesi a di biibi.

²⁰ Gaantangi baa, na poi di wooko u Gadu u soni u njan hedi e. Kumafa u taki dë kaa, Gadu an buta tjina a soni u njan. Ma nöö töku seei ee wan sëmbë i ta njan wan soni di sa mbei di otowan fii naki futu kai, nöö hën da hogi i ta du.

²¹ Nöö hën wë mbei, ee a nama a wan soni u njan, nöö i disëen. Ee soni u bebe, nöö na bebëen möön. Biga ja musu du na wan soni di sa kaba di otowan fii a sösö ƿu di di biibi fëen an taanga tjika eti.

²² Söö. Nöö fa di biibi fii taanga tjika a dee lö soni u ta taki aki, dee sëmbë, nöö be i hoi ën fii ku Gadu nöö. An dë fii tjëen go a oto sëmbë. Nöö i dë bunu e, ee hati fii an ta foo i a dee soni i ta du taa hogi.

²³ Ma nöö ee wan sëmbë i ta panta u njan wan soni fu di ja sabi ee a bunu ee an bunu a Gadu wojo, ma töku hën i njan mën nöö, hogi i du dë kaa e. Biga ja du ën ku biibi. Nöö hiniwan soni di ja du ku biibi, nöö hën da hogi i du kaa.

15

Aki ta lei u möön fa di libi makandi musu dë.

¹ Söö. Wë dee sëmbë, kumafa u taki dë kaa, u dee sëmbë dee dë taanga a di biibi musu hoi pasensi da dee otowan e, dee an dë sō taanga eti. Wa musu ta du di soni di ta kai ku u seei nöö a kaba,

² ma un boo du di soni di sa kai ku di otowan fuu, be a tja bunu ko dëen faa ko möön taanga a di biibi.

³ Biga ƿJesosi, Keesitu seei an bi ta biinga dëen seei wanwan e. Ma leti kumafa de sikifi a di Buku, nöö sō nöö a bi pasa ku ën taa:

Dee kosi de kosi i dë, Gadu, de tuu kai a mi liba.

⁴ Nöo fa de sikifi dee soni a di Buku u Gadu dë, nöo de sikifi de tuu fu de lei u soni e. Biga te u lesi fa dee sëmbë u fesiten bi abi degihati ta hoi pasensi, nöo a ta da u degihati tu fuu hoi dou ta luku dee soni dee Gadu bi paamusi u taa de o pasa nöömö.

⁵ Fa Masa Gadu sai dë, dee sëmbë, nöo hën wë abi pasensi ku taihati e. Nöo hënseei musu heepi unu fuun libi ku wan hati makandi kumafa Keesitu Jesosi bi lei u fuu libi.

⁶ Nöo te un dë sō kaa, nöo un sa fiti buka ku wan kodo hati ta gafa Gadu makandi, di dë di Gadu fu u Masa Jesosi Keesitu, bifö a dë hën Tata tu.

⁷ Söö. Wë dee sëmbë, be un tei unu na unu kumafa un dë e, leti kumafa „Jesosi” Keesitu bi tei unu kumafa un dë, nöo Gadu o feni nēbai a unu.

⁸ Fa i si Jesosi Keesitu bi ko a goonliba dë, dee sëmbë, nöo a ko kuma wan futuboi u Gadu faa lei u dee Dju sëmbë taa Gadu dë u futoou. Biga a mbei u ko si taa hii dee soni Gadu bi paamusi dee gaan sëmbë fuu dë, nöo de tuu o pasa.

⁹ Nöo a ko a goonliba fu dee oto köndë sëmbë na u Isaëli tu, fu de sa si di gaan tjalihati u Gadu di a abi, be nē fëen bai.

Ja sabi fa wan sëmbë sikifi a di Buku ö, u dee sëmbë na Dju. A fan ku Gadu taa:

Fëen mbei mi o gafa i nē a dee oto köndë sëmbë dendu dee na Dju.

Mi o ta kanda ta bai di nē fii.

Sö a sikifi a di Buku e.

¹⁰ Nöo de sikifi tu taa:

Un musu ta wai seei, un dee sëmbë na Dju.

Un mökisi ku dee sëmbë u Gadu ta wai.

¹¹ Nöo hën de toona taki möön taa:

Hii un dee sëmbë na Dju, un hopo Masa nē e.

Hii un dee föluku tuu, un musu ta kanda dëen.

¹² Nöo söseei Jesaaja taki wan soni u dee sëmbë na Dju tu. A taa:

Dee böngö u Isai,

ee i si de joo taa de kaba a goonliba.

Biga de ko dë kuma wan pau de koti tee fika lutu wanwan.

Ma te wan pisi di lutu dë o booko wojo toona nasi ko.

Nöo fa a o nasi dë,

nöo hën o ko dë Tiima a hii pei föluku liba.

Nëen liba hii dee oto köndë sëmbë na Dju o buta de futoou fu de feni heepi.

Sö Jesaaja bi taki e.

¹³ Nöo da sö e, dee sëmbë. Di Gadu di ta buta sö wan gaan biibi a u hati aki taa a o heepi u nöömö, hën musu fuu unu hati ku piizii e, ku kötöhati, fa i si un ta futoou ën naandë. Fa di Akaa fëen abi kaakiti tjika dë, hën musu ta wooko a unu liba mbei un fika ta mëni nöömö taa Gadu o du dee soni dee a bi paamusi.

Aki Paulosu ta taki u di fa Gadu wooko nëen liba.

¹⁴ Dee sëmbë o, fa mi dë aki mi sabi gbelingbelin a mi hati taa un ta du sëmëni bumbuu soni kaa. Mi sabi taa un sabi soni te tjika, nöo un abi di köni tu fuun sa lei unu na unu.

¹⁵ Ma tökusee mi mbei di pampia aki da unu nöo. Dee soni mi sikifi aki, mi fan so u de gbelin seei. Ma fëëë u taki de, fu di mi bi kë toona mëni unu de a bakafutu. Nöo di soni mbei mi du sö, fu di Gadu tei mi buta a sö wan gaan wooko ku ën bunuhati.

¹⁶ A buta mi u mi ko wan futuboi u Keesitu Jesosi ta tja di bunu buka fëen ta konda da un dee oto sëmbë na Dju. Mi dë kuma wan mindima fuunu

ku Gadu, fu mi sa hopo unu kuma wan suti paima tja go dëen. Nöo di paima aki, a dë wan paima di di Akaa fëen seei seeka buta dëen apaiti.

¹⁷ Nöo fa i si mi ku Jesosi Keesitu nama aki, nöo mi ta hopo di wooko Gadu da mi u mi du dëen e. Mi ta kai ën gaan soni seei.

¹⁸ Nöo te mi ta konda soni, ma ta tei na wan soni u misei ta konda. Ma mi ta konda dee soni dee Jesosi, Keesitu bi du a mi liba. Biga a tei dee fan dee mi fan ku dee soni dee mi du hën a du gaan soni ku de, tee sëmëni u dee sëmbë na Dju ko piki Gadu buka seei.

¹⁹ Ka di Akaa fëen abi kaakiti tjika dë, a mbei sëmëni gaan foombo soni pasa, u lei taa hën abi di wooko.

Nöo sö mi bi dë ta konda di bunu buka u Jesosi, Keesitu ku telu a hii kamian ka mi bi waka. A Jelusalen naandë mi seti, nöo hën mi ta kondëen ta lontu a dee kamiankamian tee go dou a di pisiwata de kai Iliikum.

²⁰ Hii fa mi du ën dë, mi ta biinga u konda di buka nöömö a dee kamian ka de an bi jei di në u Masa Jesosi, Keesitu wan daka eti, fu an musu dë kuma mi tei wan wosu ta mbei di wan oto sëmbë bi seti kaa.

²¹ A dë leti kumafa di Buku taki taa:
Te ka sëmbë an konda di buka wan daka
nöo na ala de o ko jei ën.
Dee sëmbë dee an bi jei ën wan daka o ko fusutëen.
Wan si ö?

Aki Paulosu toona taki möön

fa a kë ko a Loomë.

²² Nöo di wooko di i si mi taki dë, hën wë tapa mi sëmëni pasi mbei ma bi sa ko a unu ala eti.

²³ Ma nöö fa u dë aki, nöö ma a' kamian a dee köndë aki möön fu mi konda di buka. Mi kaba di wooko u mi aki kaa. Nöö fu di mi bi hangi sömëni jaa longi kaa u mi musu ko luku unu ala,

²⁴ hën mbei pakisei u mi toona kai a di soni dë liba möön. Mi ta mëni fu mi go a Sipanjan köndë, nöö te mi o go nöö mi o pasa a unu ala ko tan wantu daka ku unu. Nöö a baka u di suti ten di mi ku unu o abi dë, nöö mi o kë fuun sa heepi mi fu mi go a Sipanjan awaa.

²⁵ Ma nöö fa u dë aki, nöö mi dë a pasi nango a Jelusalen ufö. Mi ta heepi dee biibima ala ku wan soni.

²⁶ Biga a dë sö taa dee biibima u Masa Jesosi a Masadonia ku Akaja pii möni fu de manda go da dee pooti biibima fuu, dee Dju wan, a Jelusalen ala. Nöö hën di möni dë wë mi ta tja go da de.

²⁷ Nöö fa dee biibima na Dju du di soni aki, nöö waiwai seei de du ën o. Biga ee i luku ën te i kaba a dë sö kuma dee sëmbë na u Dju, de a' paima seei a u dee Dju sëmbë. Biga a u de feni di bunu u Gadu a de akaa. Nöö hën mbei a fiti u de toona heepi dee Dju sëmbë fuu baka ku dee soni de abi fanöudu u de sinkii.

²⁸ Wë nöö te mi tja di möni aki go da dee sëmbë kaa, nöö mi o ko haika unu ufö mi pasa go a Sipanjan.

²⁹ Nöö mi sabi taa fa mi o ko a unu dë, nöö mi o ko ku hii dee bunu tuu dee u ta kisi a „Jesosi” Keesitu.

³⁰ Söö. Wë nöö dee sëmbë, fa mi ku unu nama ku Masa Jesosi Keesitu makandi aki, mi kë begi unu a wan soni. Biga di Akaa u Masa Gadu seei hën buta di lobi fëen a u hati mbei u ta lobi u seei sö. Hën

mbei mi kë hakisi unu fuun heepi mi begi fajafaja a tu soni liba.

³¹ Di fosuwan, hën da mi kë fuun heepi mi begi fu Gadu musu puu mi a dee Dju sëmbe u Judea pisiwata maun dee an ta biibi.

Nöö di otowan, hën da fu di wooko i si mi nango du a Jelusalen aki, dee Dju biibima musu tei ën u bumbuu soni. «Biga a kandë de an o kë tei soni di kumutu a oto köndë sëmbe maun.»

³² Ma nöö te mi si taa hii soni waka bunu, nöö mi o ko a unu ala ku wai seei, ee Gadu kë, nöö woo ta da u seei hati makandi. Nöö da sö e, dee sëmbe.

³³ Nöö di Gadu fuu di nëën wanwan tö sëmbe ta feni kötöhati, hën musu dë ku unu. A tan sö.

16

Aki Paulosu ta manda odi apaiti da sëmbe sëmbe.

¹ Fa i si di mujëe de kai Fiibi ko a unu naandë, dee sëmbe, mi butëen a unu maun e. Di mujëe i si aki sö, a dë wan sëmbe fuu di ta wooko a di keiki a Kenkelea.

² Nöö mi ta begi unu gaantangi be un kisi ën a wan fasi di fiti dee sëmbe dee dë apaiti da Masa Jesosi. Fa i si unu ku ën tuu nama ku Masa Jesosi dë, nöö un musu heepi ën a dee soni a abi fanöudu. Biga fa a sai dë, a heepi sëmëni sëmbe gaanfa seei te kisi ku mi seei tu.

³ Nöö mi ta manda gaan odi da Pesila ku Akila taa mi dë bumbuu. Dee sëmbe dë, mi ku de bi ta du di wooko u Jesosi Keesitu makandi,

⁴ nöö a fika piki de bi dëdë fu mi hedi. Hën mbei na mi wanwan nöö ta da de tangi, ma hii dee oto biibima u Masa Jesosi dee na Dju, dee ta miti makandi a dee köndëköndë tuu, ta da de tangi tu.

⁵ Nöo un da dee biibima odi tu, dee ta hoi keiki a de wosu.

Nöo mi ta manda gaan odi da mi lobi mati Epënëtusi. Hën wë da di fosu sëmbë di ko biibi „Masa Jesosi„ Keesitu na Asia köndë.

⁶ Nöo un da Malia odi tu. Di mujëë dë bi wooko taanga seei da unu e, dee sëmbë.

⁷ Nöo un da Andoonikusi ku Juniasi odi, di mi ku de dë di wan famii. Mi ku de de bi sөөтө a dunguwosu makandi e, nöo de abi bunu në seei a dee oto tjabukama u Masa Jesosi. Fa i si de sai dë, de bi ta biibi a „Jesosi„ Keesitu kaa bifö miseei ko ta biibi nëen.

⁸ Nöo un da Ampiliatusi odi, di mi lobi fu di mi ku ën nama ku Masa makandi.

⁹ Nöo un da Ubanisi gaan odi. Hën bi heepi u a di wooko u „Jesosi„ Keesitu tu.

Nöo mi ta manda odi da mi lobi mati Sitaki tu.

¹⁰ Nöo be un da Apëlësi odi. Di womi dë, de bi poobëen te de wei, nöo hën de ko si taa aai, a dë wan bumbuu sëmbë u „Jesosi„ Keesitu tuutuu.

Nöo un da dee sëmbë u Alisitobu wosu tuu gaan odi da mi e.

¹¹ Nöo un da di oto sëmbë u mi de kai Helodion odi, ku dee sëmbë u Naasisusi wosu dee ta biibi a Masa.

¹² Nöo un da Teefena ku Teefosa odi da mi tu. De tu mujëë dë ta wooko taanga da Masa e.

Nöo un da mi lobi mati Pëësisidi odi da mi tu. Di mujëë dë seei bi ta wooko taanga da Masa tu.

¹³ Nöo un da Lufusi odi da mi, di Masa bi tei apaiti. Nöo un da hën mama gaan odi da mi e, biga a dë mi mama tu.

14 Nöo un da Asinkitusi odi da mi tu, ku Filegon, ku Hëlimësi, ku Patobasi, ku Hëlimasi, ku dee oto biibima sai ku de naandë tuu.

15 Nöo un da Filologusi odi, ku Julia, ku Neluisi ku ën sisa, ku Olimpasi, boo taa hii dee biibima u Masa Jesosi tuu dee sai ku de naandë.

16 Nöo un baasa unu seei e, dee sëmbë, kuma apaiti sëmbë u Gadu.

Hii dee sëmbë u Jesosi, Keesitu dee ta ko a keiki makandi a dee kamiankamian tuu manda gaan odi da unu.

Aki Paulosu toona da de lai a wantu soni möön.

17 Söo. Wë dee sëmbë, mi begi unu gaantangi taa be un mëni unu seei ku dee sëmbë ta suku u poi unu na unu naandë e. Dee sëmbë i si naandë, taapu wë de ta buta a pasi fu kisi unu puu a di lei di un bi kisi kaa. Nöo wan musu hulu de möönsö.

18 Biga fa dee lö sëmbë sai dë, na Jesosi, Keesitu u Masa de ta dini e, ma dee soni deseei hati kë, de de ta dini. Fa i si de ta waka ta lontu ta fan suti ta naki sëmbë tëtë naandë, ganjan nöo de ta ganjan dee sëmbë dee an sabi soni möön bëtë e, fu de musu poi pakisei u de.

19 Ma töku fa i jei mi fan dë seei, ma hii sëmbë sabi unu kaa taa un ta piki Gadu buka, nöo fëen mbei baa mi ta wai seei ku unu. Nöo mi kë fuun abi fusutan te tjika fuun sabi bumbuu soni, ma nöo a di së u sabi hogi, un musu ta dë kuma miii.

20 Dee sëmbë o, abiti möön nöo di Gadu fuu di ta da sëmbë kötöhati o makisa di didibi Saatan buta a unu basufutu e.

Jesosi Keesitu, di dë di Masa fuu, hën musu dë ku unu ku ën bunuhati, dee sëmbë.

²¹ Nöo Timoteo, di mi ku ën ta wooko makandi aki, ta manda gaan odi da unu tu, hën ku Lusiusi ku Jason, ku Sosipata. Boo taa, hii dee sëmbë u mi aki tuu ta manda gaan odi da unu.

²² Söö. Nöo mi, Teetusi, fa mi ta sikifi di biifi da Paulosu aki, nöo miseei ta manda gaan odi da unu tu a di në u Masa Jesosi.

²³ Nöo mi Paulosu toona ta manda odi u Gajusi da unu tu. Fa di womi dë aki, hën wë ta hoi mi nëën wosu, nöo hii dee oto biibima dee ta ko a keiki makandi aki tuu seei a ta kisi ku wai. Söseei Elatusi, di dë wan lantima ta seeka möni soni u di köndë aki, ta manda gaan odi da unu, hën ku di oto sëmbë fuu de kai Kwatusi ta manda gaan odi da unu tu e, dee sëmbë.

[
²⁴ Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ta tja unu ku ën bunuhati. A tan sö.]

Aki Paulosu tapa di biifi ku tangi a Gadu.

²⁵ Söö. Wë dee sëmbë, mi ta buta unu a Masa Gaangadu maun. Hën abi kaakiti faa hoi unu gingin fu di un ta piki di Buka fëën di mi ta konda aki. Biga soni u Jesosi Keesitu wë mi ta konda, nöo hën ta mbei di soni ko a limbo di bi dë tjubitjubi a di pakisei u Gadu sëmëni jaa longi kaa.

²⁶ Ma fa a bi dë tjubitjubi seei, ma töku dee fesiten tjabukama bi mbei sëmbë ko sabi soni fëën. Biga Masa Gadu di ta libi u teego, hën wë bi manda de u de sikifi soni fëën, be hii föluku u goonliba sa ko biibi Masa Jesosi u de piki ën buka.

²⁷ Nöo di Gadu fuu i si dë, nöo nëën maun wë i si mi ta buta unu e, dee sëmbë. Hën wanwan abi hii

köni, nöö hën musu feni nëbai fu nöömö u di soni
di a du da u a Jesosi Keesitu. A tan sö.

Gadu Buku

New Testament in Saramaccan (NS:srm:Saramaccan)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saramaccan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Saramaccan

srm

Suriname

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Saramaccan

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 29 Jan 2022

34d0907e-4b31-5f4f-b863-1c52b958344e